

Списание за екология и горско стопанство

ГОРА

5/2011

3⁰⁰ лв.

STIHL®

www.stihl.bg

9 770861 757009

www.gorabg-magazine.info

STIHL SR 430 - комфортна пръскачка за работа с голям обхват на действие

Носената на гръб моторна пръскачка STIHL SR 430 се отличава с лесно управление, бързо стартиране и много голям обхват на действие - до 14,5 м, благодарение на

което тя е подходяща за използване при борба с вредителите за разпръскване на препарати за растителна защита на обширни площи с насаждения, както при овладя-

ване на локални пожари. Комфортното ѝ оборудване, като резервоар за разпръсквания препарат с вместимост 14 л, осигурява ефективна работа с минимално усилие.

Замисълът както реалност

Шестте горски предприятия, които ще стопанисват държавните гори в България, вече са факт. Според Закона за горите от 8 март т.г. те ще определят икономическата ефективност от експлоатацията на зеленото богатство. Това, разбира се, не значи, че горските ще станат по-богати, но се очаква средствата, които се инвестират за отглеждане на младите насаждения, подобряване на инфраструктурата, повишаване на противопожарната ефективност и лесозащитата, да започнат да стигат. Защото вече две десетилетия горските пътища не са това, което трябва да бъдат, ако се мерим с Европа. А те са разковничето за правилното и навременно извеждане на необходимите сечи, да не говорим за достъпността към т.нар. затворени басейни, в които дървесината вече губи добрите си качества. Да припомним, че при годишен прираст на горите в България над 14 млн. м³ се ползва едва една трета. Очакванията са предприятията да успеят да увеличат и количествата на добивана дървесина.

Но веднага трябва да се подчертае, че този икономически растеж не означава гонене на печалби. Означава повече пари за запазване, създаване и стопанисване на горите ни, които, да не забравяме, вече са неделима част от европейското горско богатство. И нямаме право на нарушения или своеволия. Затова се създава контролният сектор, който да наблюдава всички гори, независимо от тяхната собственост. Така поне трябва да бъде според Закона. Дано и на практика нещата се случат, както са замислени. Защото горската история пази своите примери, последният е със законодателството от 1997 г., когато едно се замисля, а друго става.

2 „Гора“ представя: Ръководителите на шестте държавни горски предприятия

7 **Международни ловни изложби: България - атрактивна дестинация за ловен туризъм**

8 Международна година на горите: Седмица на средиземноморските гори

10 Лесозащита: Здравословното състояние на горите през 2011 година

12 **Национален ден на природните паркове: Те не могат, ти можеш**

16 Предложения: Наредба за сечите и нашето виждане за допълнение и подобрене

18 Състезания: Горски многобой в Банско

20 Годишнини: Д-р инж. Георги Стенин на 75 години

21 Нови книги

22 **Гост на редакцията: Красимира Димова: Гора ми е свята дума**

25 Защита на природата: Бъдеще за дунавските заливни гори

26 Гори и екология: WWF навърши 50 години

27 Alumni Network - място за среща между бивши и настоящи студенти

28 **Международен ден на Земята: Милиард действия в зелено**

На корицата
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

Главен редактор:
инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ
boris@iag.bg
bbgospod@yahoo.com

Редактори:
СВЕТЛАНА БЪНЗАРОВА
banzarova@abv.bg

ЮЛИЯ СЪБЧЕВА
yulia_sabcheva@abv.bg
(Водещ на броя)

Технически редактор:
инж. ВАНЯ КИСЪОВА-ИЛИЕВА
vaniakisiova@abv.bg

Предпечат:
ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА
nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортер:
ЙОРДАН ДАМЯНОВ
jordan.damianov@abv.bg

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 988-86-42;
тел./факс: 988-04-15.
<http://www.gorabg-magazine.info>
E-mail: gora@iag.bg

ВПС ТТВВВГ22
ИВАН ВГ39 ТТВВ 9400 3121 0404 50
СЖ „Експресбанк“ АД, клон София.
Печатни коли 4,5. Формат 1/8 от 60/90.

Броят е погнсан за печат на
30.05.2011 г. Индекс 20346.

Годишен абонамент - 30.00 лева.
Отделен брой - 3.00 лева.
Отпечатано - „Фатум“ ООД

CONTENTS

- 2 „Gora“ presents: The heads of the six State Forest Enterprises
7 International hunting exhibitions: Bulgaria - attractive destination for hunting
8 International Year of Forests: Mediterranean Forest Week
10 Forest protection: Forest state of health in 2011
12 National Nature Parks Day
16 Suggestions: Ordinance for felling and our vision for addition and improvement
18 Competitions: The forest events in Bansko
20 Anniversaries: Dr. Georgi Stenin turned 75
21 New books
22 Editorial's office guest: Krasimira Dimova: A forest is a sacred word
25 Forests and Ecology: 50 years WWF
26 Alumni Network - a meeting place for former and present students
28 International Earth Day: A Billion Acts of Green

Подробна информация за дейността на Изпълнителната агенция по горите може да намерите на Интернет адрес www.iag.bg

Ръководителите на шестте държавни горски предприятия

На 3 май министърът на земеделието и храните д-р Мирослав Найденов връчи договорите за назначаване на директорите на 6-те държавни горски предприятия. Представяме ви новоназначените ръководители.

Инж. Юри МИКОВ - директор на Северозападно държавно предприятие със седалище Враца

Роден е на 30 юли 1956 г. в гр. Септември, Пазарджишка област. През 1982 г. завършва магистърска степен в Монголския държавен университет в гр. Улан Батор, специалност „Лов и ловно стопанство“.

От февруари 1983 до май 1985 г. работи като началник на ловно-технически участък в Държавното ловно стопанство „Арамлиец“ - с. Огняново, а след това - до септември 1987 г., е зам.-директор. През 1987-1990 г. е сътрудник в българското посолство в Монголия. От август 1990 до април 1991 г. е зам.-директор на Държавно лесничейство „Арамлиец“ - гр. Елин Пелин. През същата година - от април до октомври, е председател на Временния изпълнителен комитет на Общинския съвет в гр. Елин Пелин.

През ноември 1991 г. отново е зам.-директор на ДЛ „Арамлиец“, където работи до август 2000 година. В Посолството на Република България в Монголия работи от август 2000 до октомври 2001 година. От януари 2002 г. е директор на Държавната дивечовъдна станция „Витиня“ (от 2008 г. - ДЛС „Витиня“).

Владее руски, монголски и английски език.

Женен, с две деца.

Оптимисти сме за успеха на предприятието

Северозападното държавно предприятие (ДП) включва в териториалния обхват на дейността си цялата РДГ - Берковица, по-голямата част от РДГ - Ловеч, и малка част от РДГ - София. Териториалните поделения са 23, като 21 са държавни горски стопанства и 2 държавни ловни стопанства. Икономически е най-слабото държавно горско предприятие с около 450 000 м³ предвидено ползване. Предизвикателството е голямо, поради което и интересно. Убеден съм в добрата перспектива на ДП, защото обемът на ресурса не е най-важното за неговото управление.

Новосъздадените ДП са преди всичко икономически структури за правилното управление на предоставената им държавна собственост. Поради това особено важно е добросъвестното, правилното, ефективно и рентабилното управление на тази собственост и особено на финансовите средства, получени от стопанската дейност. Отнасям се с голяма отговорност и заръченост към ресурса, който ни е предоставен за управление - българската гора, и съм убеден, че то-

ва е чест за мен и моите колеги. Добре зная какво представлява гората за нашия народ, България и Европа. Точно това ме кара да бъда оптимист за бъдещето на ДП - предоставената ни възможност да стопанисваме и ползваме възобновим природен ресурс. Второто много важно условие за успех е наличието на пазар и търсене на нашата продукция, а то - търсенето, многократно надхвърля предлагането. Третото, но не трето по важност, са хората, с които това ще се прави. Тук ми провървя - в ДГС и ДЛС работят доказани специалисти. На територията на нашето предприятие се намират и няколко стратегически партньори - най-големият преработвател на гървесина в страната „Свилоса“ АД - Свищов, и „Лесопласт“ АД - Троян. Можем да използваме и няколко пристанища на р. Дунав, което ни осигурява достъп на европейските пазари.

Законът за горите дава възможност да управляваме големи финансови средства в интерес на българската гора. Това са средствата от фонд „Инвестиции в го-

рите“ и фонд „Резервен“ - бившите тарифни такси, които вече не се внасят в бюджета. С други думи ставаме производствено предприятие, равнопоставено на всички останали производители и търговци на пазара. Това е голяма отговорност и колкото по-бързо забравим думи като дотации и финансиране, толкова по-добре за нас. Новият Закон за горите дава големи възможности, които трябва разумно да реализираме в интерес на българската гора и дивеч, в полза на работещите в системата.

Седалището на Северозападното гържавно предприятие ще е във Враца, като ще започнем дейността в помещения, предоставени от Областната администрация с личното съдействие на областния управител Пена Владимирова.

Началото е на „гола поляна“, както се казва. Ще започнем с назначаването на кадри и изготвянето на нов финансов план, съответстващ на изискванията на Закона. Очаква ни много работа във всички направления. Нужно е точно и обективно да се анализира сегашната ситуация, за да вземем правилните решения с Управителния съвет за бъдещите действия на ръководството на ДП, които да предложим на министъра на земеделието и храните г-р Мирослав Найденов за утвърждаване. Другите членове на Управителния съвет са председателят инж. Ваня Каменова - бивш директор на РДГ - Берковица, и доц. Румен Антонов - юрист, общински съветник в Общинския съвет на Враца. Всички сме оптимисти за успеха на Северозападното гържавно предприятие.

Инж. Иван НЕДКОВ - директор на Северноцентрално гържавно предприятие - Габрово

Роден е на 23 април 1956 г. в Габрово. Завършва Висшия лесотехнически институт през 1982 година.

От март 1982 до ноември 1985 г. е ръководител на ловен район в Държавно ловно стопанство „Росица“ - м. Лъгът, Габровска област. Зам.-директор на същото стопанство е от декември 1985 до март 1988 година. След това - до април 1990 г., е директор на ДЛС „Кормисош“ - Лъки.

От май 1990 г. е зам.-директор по лова в ДЛС „Росица“.

Владее немски, руски и английски.

Женен, с две деца.

Разчитам на колегиалност и коректни взаимоотношения

Северноцентралното гържавно предприятие включва 18 териториални поделения - 15 гържавни горски и 3 гържавни ловни стопанства. Временният адрес на предприятието е в Габрово, ул. „Минзухар“ № 1, в сградата на Горското стопанство. Подготвяме офиси на ул. „Богра смяна“ № 3, като до два-три месеца ще се установим там постоянно.

Сега текаат рутинни процедури по вписване и регистриране на ДП. Подготвят се и основните нормативни документи, които да регламентират нашата дейност. Важно е да се разработят и финансовите планове на териториалните поделения съобразно новите условия.

Необходимо е да започнем работа плавно и без сътресения. Предпоставките ги има - стопанствата работят добре, отчита се отминаване на кризата, налице е и повишено търсене на гървесината. Имам щастието да работя с отлични и доказани специалисти от горските и ловните стопанства, които вече са част от структурата на предприятието. Остава да оптимизираме дейността в рамките на икономическите условия, произтичащи от новото законодателство, и да обезпечим всички горскостопански и ловностопански дейности с необходимия финансов и

кадрови ресурс, с приоритет към инфраструктурата. Приходите от експлоатацията на горите трябва да бъдат пряко обвързани с тяхното най-правилно стопанисване. Днес поставяме ново начало, но не трябва да се отклоняваме нито за миг от изконното правило, че горите принадлежат не само на нашето, а и на идните поколения. Трябва да ги съхраним и да повишим тяхната продуктивност, както и да увеличим дивечовото богатство в тях. Защото преди всичко сме лесовъдци. Приемници сме на признати от Европа и света традиции в създаването, отглеждането и стопанисването на гората и дивеча и това, което правим днес, ще бъде част от възпитанието на лесовъдите след нас. Затова силно разчитам на колегиалността и добрите взаимоотношения между териториалните поделения, гържавните предприятия и, разбира се, между всички нас и централното управление. Макар и разделени на шест икономически субекта, ние оставаме, заедно със структурите на Изпълнителната агенция по горите, горската система на България. Председател на нашия Управителен съвет е инж. Красимир Тоджаров, досегашен директор на РДГ - Русе, а член на УС е Цветомил Стефанов, икономист от Велико Търново.

Инж. Пейчо ВЪРБАНОВ - директор на Югоизточно държавно предприятие - Сливен

Роден е на 22 март 1948 г. в с. Кирилово, Ямболско. През 1975 г. завършва Висшия лесотехнически институт.

От 1975 до 1979 г. е лесничей в Горското стопанство в Елхово, Ямболско. През 1979-1984 г. е директор на Горско стопанство - Ямбол. До 1986 г. е директор на Ловно стопанство „Тунджа“ - Ямбол. От 1986 до 1988 г. е директор на Обединеното горско и ловно стопанство - Ямбол, а след това до -1991 г. е генерален директор на Държавна горска фирма „Колхида“ - Ямбол. Оглавява Районната дирекция по горите - Ямбол, от 1991 до 1997 година. Известно време работи като директор на предприятие „Ямболен“. От 2001 г. е ръководител на Регионалното управление на горите в Сливен. Женен, с едно дете.

Ще обезпечим правилното стопанисване на горите

Югоизточното горско предприятие включва горските и ловните стопанства от три региона - Сливенски, Старозагорски и Бургаски. Фактът, че ще извършва дейности на територия от морското равнище до връх Ботев, подсказва колко разнообразни са ангажиментите ни както в ползването, така и в създаването и стопанисването на горите.

Искам да подчертая какво трябва да знае обществеността за нашето предприятие. Създава се впечатление, включително и от средствата за масова информация, че неговото предназначение е едва ли не само да експлоатира горите и да гони печалба и увеличение на заплати.

Трябва да е ясно, че приходите от горите ще се използват по категоричен начин най-напред за тяхното увеличаване, възобновяване, правилно стопанисване и отглеждане. Това включва инвестиции и за пътната инфраструктура, без която не можем да осъществяваме правилно дейността си.

В структурно отношение предприятието ще създаде регионални центрове в Стара Загора и в Бургас. Това е много важно за правилната организация и управление на дейностите. Това ще бъде и нещо като пило-

мен модел, който, ако покаже добри резултати, може да се приложи и в други предприятия.

Всички дейности, които не са забранени от законите, ще се развиват на нашата територия. Необходимо е да се отдели по-голямо внимание на страничната дейност. В ловностопанската нещата са регламентирани - средствата от отдаването на някои площи по договори за управление ще се използват за нуждите на ловното стопанство и увеличаване на дивеча. Държавните ловни стопанства, включително и фазанарниците, ще оптимизират работата си до максимума на своите възможности. Крайната цел е да се използват природните ни дадености и да се създадат във всички райони необходимите условия за развитието на ловен туризъм.

В поделенията на предприятието има много добри професионалисти и в това отношение аз разчитам напълно на тях. Председател на Управителния съвет е инж. Румен Желев, досегашният директор на РДГ - Бургас, а инж. Александър Иванов, директорът на ДАС „Мазалат“, е член на УС. Седалището на предприятието е в Сливен, в сградата на горите на ул. „Орешак“ № 15а.

Инж. Ботьо АРАБАДЖИЕВ - директор на Южноцентрално държавно предприятие - Смолян

Роден е на 7 май 1966 г. в Куклен. Висшия лесотехнически институт завършва през 1991 г., специалност „Горско стопанство“, магистърска степен.

Постъпва на работа в Държавно лесничейство - Лъки, като от 1 юли 1991 г. до 9 февруари 1994 г. е технолог по лова, след това - до 1 февруари 1995 г. е лесничей, до 17 юни 1996 г. - главен инженер по дърводобива, до 1 юни 1998 г. - зам.-директор. От 1998 до 24 юни 2008 г. е директор на Държавната дивечовъдна станция „Кормисош“ - Лъки. От 25 юни до 25 септември 2008 г. е зам.-директор, а след това - директор на Държавното ловно стопанство „Чекерица“ - с. Стряма.

Женен, с две деца.

Трябва да положим основите

Южноцентралното горско предприятие обхваща 43 гържавни горски и ловни стопанства. Осъществява дейността си на територията на областите Смолян, Пловдив, Пазарджик и Кърджали. Седалището му се намира в Смолян, бул. „България“ № 14, в сграда на Областната администрация.

На настоящия етап са оборудвани пет канцеларии, които са недостатъчни предвид щатния персонал, който е необходим за осъществяване на дейността на предприятието. Необходимо е в скоро време да потърсим подходящо решение на този проблем, като областният управител на Смолян се ангажира да съдейства. Председател на Управителния съвет е инж. Фикри Рамаданов - директор на ДДС „Женда“ - Кърджали, и

член на УС - инж. Славчо Василев - директор на ДГС „Алабак“ - Велинград.

Едни от най-важните въпроси, които трябва да се решат към настоящия момент, са: да се сформира екип от специалисти в различните области - лесовъди, икономисти, юристи и администратори; да се осигурят оптимални условия и атмосфера на работа; активно да съдействаме при изготвяне на необходимите правилници и наредби, свързани с бъдещата дейност както на предприятието, така и на горския сектор; да се изгради единна информационна система, свързваща отделните териториални поделения на предприятието; да се гарантира стабилност и нормален микроклимат в стопанствата.

Инж. Йордан РАДОСЛАВОВ - директор на Североизточно гържавно предприятие - Шумен

Роден е на 24 октомври 1972 г. в София. Лесотехническият университет завършва през 1995 г., специалност „Горско стопанство“ и следдипломна квалификация по ловно стопанство и ловен туризъм.

През 1996 г. започва работа в Държавно лесничейство - Русе, като старши лесничей, а след това е главен инженер - до 2002 година.

От 2002 до 2007 г. е директор на ДДС „Черни Лом“ - Попово.

Зам.-председател на Държавната агенция по горите е от 2007 до 2009 година.

От 2009 г. е директор на Регионалната дирекция по горите - Шумен. В момента завършва магистратура „Икономика и управление на бизнеса“ в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Владее руски и английски.

Женен, с две деца.

Горските предприятия и лесовъдската колегия могат да докажат своите възможности

Със Заповед РД49-108 от 13.04.2011 г. на министъра на земеделието и храните в състава на Североизточното гържавно предприятие влизат 12 гържавни горски стопанства и 4 гържавни ловни стопанства. Седалището на предприятието е в Шумен, ул. „Петра“ № 1, като предстои, както при всяко ново начало, решаването на конкретни неща, свързани с оборудването на канцелариите с необходимите работни места. Традиционно в тези региони от страната гървесината се реализира в завода на „Свилоса“ АД - Свищов, и чрез износ от пристанище Варна, както и в редица предприятия от гървообработващата и мебелната промишленост. Убеден съм, че проблеми с реализацията няма да има. Въпросът, който не е от днес, но е на дневен ред, е свързан с гърводобива - кой да сече и да изнася гървесината от гората. Има търговци, които искат да купуват, но фирмите, които добиват, поставят условия за „спечелване“ на конкурсите за продажба. Мисля, че с така формираните гържавни предприятия тези неща ще се оптимизират. Важно

условие е да бъдем оставени да работим професионално, без вмешателства и опити за протекции. Знаем, че сериозен проблем е инфраструктурата в горите, за поддържането и обновяването на която са необходими значителни инвестиции. С една дума - нагявам се, че с новосъздадените предприятия всички нерешени през последните години въпроси ще намерят своя отговор. Разбира се, ще се работи и за увеличаване на традиционно добрия за този район авторитет на България в областта на ловния туризъм и отглеждането на дивеч с елитни трофейни и екстериорни качества.

Неведнъж горите са се справяли с икономически и природни проблеми и сега, след отшумяването на кризата, горските предприятия и лесовъдската колегия могат да докажат своите възможности.

В състава на Управителния съвет на нашето предприятие бяха назначени инж. Бейзат Яхя - за председател - той е бивш зам.-директор на ДДС „Паламара“, и за член - Веселин Михайлов, юрист.

Инж. Александър ЙОЛЕВ - директор на Югозападно държавно предприятие - Благоевград

Роден е на 18 август 1956 г. в София. Завършва Висшия лесотехнически институт, специалност „Горско стопанство“, през 1984 година.

През 1985-1986 г. е началник-участък в Горско стопанство - Средногорие. От 1986 до 1988 г. е инспектор по горско стопанство и ландшафт в РИОПС - София. Две години е секретар на БЗНС на Община Средец - София. От 1991 до 1995 г. е директор на ГС - Пирдоп. През 1996-1999 г. е управител на фирма за реставрация на мебели. Една година е изпълнителен директор на „Озеленяване“ ЕАД - София. Началник на Регионалното управление на горите - София, е в периода 19.10.2000 г. - 13.07.2001 г. и през 2005 г., като през годините 2001-2005 е на частна лесовъдска практика. През 2006-2008 г. работи като ръководител на разсадниково производство в Държавно лесничейство - Варна. Впоследствие се занимава с частна лесовъдска дейност, а след 2010 г. е старши експерт в Общинско предприятие „Озеленяване“ - Варна.

Владее английски и руски.

Женен, с четири деца.

Без нарушения, минимум разходи, максимум печалба

Югозападното държавно предприятие включва в териториалния си обхват на дейност цялата РДГ - Благоевград и Кюстендил, 8 поделения от РДГ - София, 3 от РДГ - Ловеч, и 1 от Пазарджик. Териториалните поделения са 37, от които 33 държавни горски стопанства и 4 държавни ловни стопанства.

Седалището на предприятието е в Благоевград, административната ще се помещава в сградата на ДГС - Благоевград. До момента са назначени 9 души. Прегледател на Управителния съвет е Анатолий Антонов - икономист, а досегашният директор на РДГ - Кюстендил, инж. Петър Савев е член на УС.

Първото, с което се заех, бе регистрацията на предприятието и веднага започнах да се запозна-

вам със състоянието на стопанствата, да презлеждам отчетите на дейностите. Ще се стремя към оптимизация на структурата на стопанствата. Имам идея да се създадат 9 регионални горски стопанства - Етрополе, гр. Елин Пелин, Рагомир, Кюстендил, Благоевград, гр. Сандански, гр. Гоце Делчев, Разлог и Самоков, а останалите да бъдат техни поделения. Смятам, че ресурсът на предприятието е много по-голям от досега оползотворявания, затова през следващата година ще удвоим добива на дървесина от 1 на 2 млн. м³ лежаща маса.

В работата си се ръководя от девиза „Без нарушения, минимум разходи, максимум приходи“.

ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ НА ДЪРЖАВНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Северозападното държавно предприятие обхваща районите на дейност, съответно териториалния обхват на дейност, на сегашните държавни горски и ловни стопанства от **РДГ - Берковица**: ДГС - Берковица, Говежда, Монтана, Лом, Чипровци, Белоградчик, Видин, Враца, Мездра, Оряхово и „Миджур“ - Белоградчик. От **РДГ - Ловеч**: ДГС - Борица, Лесидрен, Ловеч, Никопол, Плевен, Троян, Черни Осъм и ДЛС „Русалка“ - Априлци. От **РДГ - София**: ДГС - Годеч, Своге, Ботевград, и ДЛС „Витиня“ - м. Витиня.

Северноцентралното държавно предприятие е с териториален обхват на дейност на ДГС и ДЛС от **РДГ - Велико Търново**: ДГС - Буйновци, гр. Елена, Горна Оряховица, Свищов, Габрово, Плячковци, Севлиево, „Болярка“ - Велико Търново, и ДЛС „Росица“ - м. Лъгът. От **РДГ - Русе**: ДГС - Бяла, Разград, Силистра, Тутракан, гр. Кубрат, ДЛС „Дунав“ - Русе, и „Каракуз“ - Дулово. От **РДГ - Шумен**: ДГС - гр. Омуртаг, и Търговище.

Югоизточното държавно предприятие е с териториален обхват на дейност на ДГС и ДЛС от **РДГ - Бургас**: ДГС - Царево, Кости, Малко Търново, Ново Паничарево, Средец, Бургас, Айтос, Карнобат, Звездец, Садово, ДЛС „Ропотамо“ - м. Аркутино, „Граматиново“ - Граматиново, и „Несебър“ - Несебър. От **РДГ - Сливен**: ДГС - Сливен, Тича, Стара река, Твърдица, Нова Загора, Елхово, Котел, Ямбол, ДЛС „Тополовград“ - Тополовград. От **РДГ - Стара Загора**: ДГС - Казанлък, Гурково, Мъглиж, Стара Загора, Чирпан и ДЛС „Мазалат“ - Горно Сахране. От **РДГ - Кърджали**: ДГС - Ивайловград, Свиленград и Хасково.

Южноцентралното държавно предприятие е с териториален обхват

на дейност на ДГС и ДЛС от **РДГ - Пловдив**: ДГС - Асеновград, Карлово, Клисурска, Кричим, Пловдив, Първомай, Розино, Хисар, ДЛС „Чекерица“ - с. Стряма и „Кормисош“ - Лъки. От **РДГ - Пазарджик**: ДГС - Батак, Велинград, Пазарджик, Панагюрище, Пещера, „Чехълво“ - м. Чехълво, „Селище“ - с. Сърница, „Беглика“ - м. Беглика, Ракитово, „Родопи“ - м. Снежана, ДЛС „Борово“ - м. Вълча поляна, „Чепино“ - м. Сухата лъка, и „Широка поляна“ - м. Широка поляна. От **РДГ - Смолян**: ДГС - Борино, Девин, Доспат, Златоград, Михалково, Пампорово, Славейно, Смилян, Смолян, Триград, Хвойна, Чепеларе, Широка лъка, и ДЛС „Извора“ - Девин. От **РДГ - Кърджали**: ДГС - Ардино, Кърджали, Момчилград, Крумовград, Кирково и ДЛС „Женда“ - Кърджали.

Североизточното държавно предприятие е с териториален обхват на дейност на ДГС и ДЛС от **РДГ - Шумен**: ДГС - Върбица, Смядово, Шумен, Велики Преслав, ДЛС „Черни Лом“ - Попово, и „Паламара“ - с. Венец. От **РДГ - Варна**: ДГС - Варна, гр. Добрич, Генерал Тошево, Старо Оряхово, Цонево, Провадия, Суворово, гр. Тервел, ДЛС „Балчик“ - Балчик, и „Шерба“ - Горен чифлик.

Югозападното държавно предприятие е с териториален обхват на дейност на ДГС и ДЛС от **РДГ - София**: ДГС - гр. Елин Пелин, Етрополе, Ихтиман, Костенец, Пирдоп, Самоков, София, и ДЛС „Арамлиево“ - с. Огняново. От **РДГ - Ловеч**: ДГС - Рибарица, Черни Вит и Тетевен. От **РДГ - Кюстендил**: ДГС - Невестино, Дупница, Трън, Брезник, Радомир, Земен, ДЛС „Осогово“ - Кюстендил, и „Витошко-Студена“ - с. Кладница. От **РДГ - Благоевград**: ДГС - Благоевград, Симитли, Кресна, Струмляни, гр. Сандански, Първомай, Петрич, Катунци, Белица, Елешница, Добричице, Якоруда, Гърмен, Места, гр. Гоце Делчев, Разлог и ДЛС „Дикчан“ - с. Сатовча. От **РДГ - Пазарджик**: ДГС - Белово.

България - атрактивна дестинация за ловен туризъм

Година наред българската природа и дивечово богатство намират своето място и интерес на престижни международни ловни изложения. И тази година месеците февруари, март и април бяха посветени на представянето на страната ни пред чуждестранните ловци и бъдещи клиенти. Организацията и провеждането им бяха осъществени от новото Териториално звено за алтернативни дейности „Южна България“ на Изпълнителната агенция по горите.

Най-мощното и посещавано изложение „Лов и куче“ беше проведено в Дортмунд, Германия, (сн. 1) за юбилейния 30-и пореден път в седмицата от 2-7 февруари. Посетителите на изложбения комплекс „Вестфаленхален“ тази година достигнаха близо 80 000 души. На тяхното внимание бяха представени най-авторитетните имена и фирми в ловния бранш, сред които и България. На щанда на нашата страна бяха аранжирани капитални трофеи от благороден елен, дива свиня, дива коза, елен лопатар и други. Те, заедно с излъчваните ловни филми, привличаха интереса и вниманието на посетителите. Германия е страна с богати традиции в лова, любите-

лите му са много и платежоспособни, с предпочитания към едрия дивеч и капиталните трофеи, с висока ловна култура и съзнание, поради което са желани клиенти на българския пазар. Рекламната ни кампания представляше на вниманието на немските ловци брошури, ценоразписи и каталози с богат снимков материал и детайлна информация за видовете дивеч и възможностите за престой в ловните домове. Директори на стопанства и експерти от ловните отдели консултираха множеството заинтересовани и любопитни посетители. В резултат и заявките за лов у нас не закъсняха. Освен връзката с нови клиенти, изложението даде възможност на българските специалисти да се запознаят и с конкуренцията и новостите в предлагането и организацията. Германия е една от страните с най-голям потенциал и търсене в тази област, което обяснява и множеството щандове на фирми от Унгария, Австрия, Русия, Великобритания, Канада, Полша, Казахстан, както и екзотичните африкански дестинации. Направените съпоставки показват, че България е на много добро ценово равнище спрямо конкурентите си, а по заложи на дивеча и качество на трофеите - на едно от челните.

Засилен интерес към възможностите и условията за ловен туризъм у нас има и в Русия. За четвърта поредна година страната ни се представи на **московската международна изложба „Лов, риболов, отдих“** от 18-20 февруари. По думите на инж. Калинка Тодорова, директор на ДЛС „Балчик“, руснаците са едни от най-платежоспособните клиенти. Те се появиха на българския пазар преди две-три години. Ловуват предимно едър дивеч. Изложението в Москва се посещаваше от над 100 000 души.

С подобен интерес и разнообразие в предлагането, но в по-малки мащаби, беше отразено и **ловното изложение в Залцбург, Австрия** (сн. 2). Многогодишните му традиции привличат професионалисти от цял свят. Тази година то се проведе от 24-27 февруари и за пореден път успя да оправдае очакванията и усилията и на бъл-

гарските изложители.

България участва успешно и при подчертан интерес в провеждането на **ловното изложение „Венатория 2011“ в испанската столица Мадрид**. Тази година страната ни за първи път бе партньор на ловното изложение, което се проведе от 3 до 5 март. Събитието бе открито от министъра на земеделието и храните д-р Мирослав Найденов. Премиерът Бойко Борисов, придружен от футболната легенда Христо Стоичков, също посети изложението. Това е пето поредно участие на страната ни със собствен щанд с впечатляващи ловни трофеи от благороден елен, дива свиня, сръндаци, муфлони и дива коза. Мотото на българското участие беше „Улови трофей!“. Участници от изложбата, облечени в български национални носии, посрещнаха на щанда посетителите и им предоставиха рекламни каталози, мултимедийни дискове и ценоразписи за ловния туризъм в България. Страната ни остава предпочитана дестинация за ловен туризъм от Испания и по време на изложението бяха направени над 160 заявки, които са добра атестация за популярността на България. Министерството на земеделието и храните и Изпълнителната аген-

ция по горите участваха със собствен щанд и на най-мощното **гръцко ловно изложение „Диана“ в Атина**, състояло се от 29 март до 5 април. На официалното откриване на „Диана“ от българска страна присъстваха изпълнителният директор на ИАГ инж. Бисер Дачев и експерти от Изпълнителната агенция по горите и нейните структури. На площ от 12 м² бяха показани национална сбирка от ловни трофеи и богат набор от рекламни материали. Всички държавни ловни стопанства представиха възможностите и условията за ловен туризъм у нас.

На **15-ото международно изложение „Salon International de la Chasse de Rambouillet“ в Париж, Франция**, от 1 до 4 април. България презентираха зам.-министърът на земеделието и храните доц. д-р Георги Костов, зам.-изпълнителният директор на ИАГ инж. Красимир Каменов, експерти от Изпълнителната агенция по горите и нейните структури. Изложението се провежда ежегодно и е сред най-престижните прояви в областта на лова, риболова и екотуризма в Западна Европа. Чрез Национална сбирка от ловни трофеи, отстреляни в България, и рекламни материали на всички държавни ловни стопанства в страната бяха предложени възможностите и условията за ловен и алтернативен туризъм.

Успешно приключи и участието на Агенцията в **30-ото изложение за лов и риболов „Екса“ в Бреша, Италия** (сн. 3). Традиционно италианците предпочитат лова на дребен дивеч, но тази годи-

на броят на желаещите да ловуват едър и дребен дивеч е почти равен. Повече от половината ловци, изявили желание да ловуват на местен дивеч (яребици, фазани, зайци), проявяват и интерес към отстрела на селекционни животни като сърни, благородни елени, лопатари, муфлони и диви свине. Ловците, посетили изложението и щанда на ИАГ, са споделили, че от години ловуват в Унгария, Чехия, Полша и Словения, но вече мислят да сменят дестинацията и това да е България.

Нашата страна се утвърждава сред най-предпочитаните дестинации за ловен туризъм в Европа. Това се дължи на голямото дивечово разнообразие, уникалната природа, възможността за избор на терен (планински или равнинен) и предлаганите атракции за алтернативен туризъм. Цените в България са приемливи и конкурентни, а отстрелът на трофеи за медал е гарантиран.

Присъствието на страната ни на тези авторитетни специализирани изложения е важно както за популяризиране на ловния и алтернативните видове туризъм, така и като възможност за установяване на нови контакти и провокиране на интереса на чуждестранните ловци към българските ловни полета.

Петя СЛАВЧЕВСКА
Анастасия АТАНАСОВА,
ТЗАД „Южна България“

Международна година на горите

СЕДМИЦА на средиземноморските гори

Втората Седмица на средиземноморските гори се проведе в Авињон, Франция, от 5 до 8 април. Организирана за първи път в Анталия през 2010 г., Средиземноморската седмица на горите се утвърждава като платформа за обмен и подобряване на диалога между политиците, международната научна общност и хората от горската практика. Тази година тя е част от инициативите, включени в програмата на Международната година на горите. Организатори на събитието бяха Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO), Министерството на прехраната, земеделието и риболова на Република Франция, Министерството на науката и иновациите на Кралство Испания, Европейският горски институт (EFI), френски научни институти и горски асоциации.

Мястото на събитието бе избрано от организаторите неслучайно. Наречен Градът на папите, Авињон е запазил неизличимата слава на присъствието на седем папи, когато за известно време, от 1305 до 1378 г., е център на средновековния западен свят. На 9 юни 1348 г. Йоана I - кралица на Сицилия и графиня на Прованс, го продава за 80 000 флорина на папа Климент VI. Градът остава папско владение до 1791 г., когато след Френската революция е присъединен към Франция. Пак по това време Филип IV Валоа, с Кралски указ от 19 май 1346 г., предписва: „Собствениците и отговарящите за водите и горите ще посещават всички гори, ще организират продажби на дървесина предвид това, че посочените гори да могат да се поддържат постоянно (непрекъснато) в добро състояние“.

В своето приветствено слово към участниците Едуардо Рохас-Бриалес - заместник генерален директор на Световната организация за прехрана и земеделие към ООН, подчерта, че среди-

Mont Ventoux (Ветровитият връх) е част от веригата на Средиземноморските Алпи. Според литературни източници през XVIII и XIX век регионът е бил обезлесен вследствие на пороци, наводнения, почвена ерозия, разчистване на горски терени за нуждите на земеделието и лозарството, прекомерна паша и интензивно ползване на дървесина. През последните сто години общините от региона започват изкупване на значителна част от земите и тяхното залесяване.

земноморските гори имат нужда от специално внимание. Те играят ключова роля за съществуването на средиземноморските общества, предоставяйки им безценни продукти, услуги и ползи. Те представляват уникално световно природно наследство предвид тяхното изключително биологично многообразие, макар и сериозно застрашено. Тяхното стопанисване и съхраняване се отразява на качеството на почвените и водните ресурси - стратегически за народите от Средиземноморието. Тяхното бъдеще е сериозно застрашено от резките и бързи промени в климата и в земеползването, към които се прибавят и традиционните - горските пожари, прекомерната сеч, обезлесяването и опустиняването.

Над 250 представители от 12 страни присъстваха на форума. От българска страна участие взе Изпълнителната агенция по горите. Нейният представител инж. Спас Тодоров ръководи засе-

данията на Разширения изпълнителен комитет на „Силва Медитеранеа“ и в качеството си на негов председател представи напредъка в дейностите на работна група 6 „Устойчиви финансови механизми“. Инж. Тодоров участва и в церемонията по отбелязване на 100-годишнината от идеята за създаване на Комитета по средиземноморски горски въпроси „Силва Медитеранеа“ и връчването на възпоменателни плакети и сертификати на изявени лесовъди от средиземноморския регион за техния принос към дейността на „Силва Медитеранеа“ и средиземноморското горско сътрудничество.

Други акценти в наситената със събития програма бяха провеждането на научни сесии по горски пожари и управление на горите и устойчиво развитие, на научната сесия „Околната среда в Средиземноморието и променящият се свят: ролята на горите и науката в отговор на ключови предизвикателства“, научният семинар „Биологичното разнообразие на средиземноморските горски системи: промяна на парадигмата за съхраняване“.

100 години „Силва Медитеранеа“

„Какво е Средиземноморието? - възкликва историкът Фернан Бродел. - Хиляди неща в едно и също време. Не само пейзаж, а безброй пейзажи. Не просто едно море, а безброй водни пространства. Не толкова средище на човешката цивилизация, а люлка на поредица от цивилизации, всяка една от които подготвяща следващата. Средиземноморието е древен кръстопът. От хилядолетия всичко общува в него и чрез него.“

Идеята за средиземноморската гора датира от края на XVIII и началото на XIX век. Тя се появява и развива в момент, когато взаимоотношенията между хората и горите в Средиземноморието са силно променени от индустриализацията, силния демографски натиск, колонизацията и отварянето на Европа към региона. Много преди другите икономически сектори да започнат да се занимават с устойчиво развитие, европейските лесовъди определят тази необходимост.

През май 1911 г., по време на IX международен конгрес по земеделие в Мадрид, френският горски инженер Робърт Хикел заключава в своето експозе по проблема на залесяването в Средиземноморския басейн: „С една дума, трябва да създадем и да експериментираме нови методи, които да нямат нищо общо с тези, които са ни преподавани от северното лесовъдство“. Концепцията намира своето осъществяване отначало като средище за обсъждане на идеи и познания - Средиземноморска горска асоциация, а по-късно - Комитет „Силва Медитеранеа“. Големите кризи и световни промени на XX век слагат отпечатък върху развитието на това сътрудничество, без да бъдат изтръгнати корените му. Първата световна война забавя с десет години създаването на прокламираната от Хикел асоциация „Средиземноморски горски съюз - Силва Медитеранеа“, която става много активна през следващите години, започвайки от 1922. Непосредствено след Втората световна война съюзът набира отново сили, като се преобразува в Междуправителствен комитет по горски въпроси, под егидата на FAO, извършващ дейности по двустранни и многостранни програми. През 70-те и в началото на 80-те години, когато международното горско сътрудничество се е посветило почти изключително на тропическия свят, „Силва Медитеранеа“ успява да възобнови дейността си след провеждането на своята XII сесия през 1985 г. в La Grande Motte, като активизира съвместните проучвания в работните групи. От началото на 90-те години една голяма част от програмите, посветени на Средиземноморието, се насочват към съхраняване на биологичното многообразие и приспособяване на горската среда към промените в климата. Това е времето (1994), когато „Силва Медитеранеа“ подкрепя създаването на Програ-

Връчване на възпоменателен плакет и сертификат за лесовъдска дейност и постигнати резултати в полза на средиземноморските гори на Жан Боние - собственик на гори и председател на Международната асоциация за средиземноморските гори (в средата), в присъствието на Едуардо Рохас-Бриалес - помощник генерален директор на FAO, инж. Спас Тодоров - началник-сектор „Международно сътрудничество“, ИАГ, Кристоф Безасие и Нора Берамуни от Секретариата на „Силва Медитеранеа“ (отляво надясно).

ма за действие в средиземноморските гори, послужила като отправна точка за изработването и прилагането на национални горски програми за действие в страните от региона.

Изпълнителната агенция по горите поема председателството на Комитета „Силва Медитеранеа“ в изключително труден момент от неговото развитие. По време на XX сесия през април 2008 г. в София много от делегатите си задават въпроси за ефективността и полезността на организацията. Всички се опитват да определят причините за ниската мотивация на отделните участници. Някои дори очакват предложения за прекъсване на инвестирането на усилия в бъдещето ѝ. Накрая надделяват гласовете на оптимистите - за повече съпричастност от страна на тези, които признават огромния потенциал на горите, изключително важната им роля в контекста на промяната на климата и благоприятното им отражение върху икономическата реалност в региона.

Като институция, която председателства от 2008 до 2012 г. дейността на „Силва Медитеранеа“, Изпълнителната агенция по горите участва активно в подготовката и провеждането на международните ѝ прояви.

С отбелязването на 100-годишнината от идеята за създаването си Комитетът по средиземноморски горски въпроси „Силва Медитеранеа“ заяви желанието на своите членове да продължат да допринасят за устойчивото стопанисване на горските екосистеми и да ги поддържат като естествен източник на устойчиво социално и икономическо развитие на средиземноморския регион.

Втората Седмица на средиземноморските гори потвърди, че благодарение на чудесната работа, извършена от Секретариата на „Силва Медитеранеа“ и от горските администрации на страните членки, с помощта на GTZ, EFI, EFIMED и FFE диалогът е възстановен и по-интензивен от всякога. Поставено е начало на нови съвместни дейности и процеси. Подписано е „Сътрудничество по средиземноморските гори“, подготвен е проект на стратегия за тяхното развитие. С участието на шест страни стартира проектът „Приспособяване на горската политика към промяната в климата в Средиземноморския регион“. Предстои подписване на документ за разширяване на Информационната система на ЕС за горските пожари, която да позволи включването на Мароко, Алжир, Сирия, Тунис, Ливан и Турция, в контекста на адаптиране на сътрудничеството по управлението на средиземноморските гори.

Инж. Спас ТОДОРОВ,
Изпълнителна агенция по горите

ЗДРАВΟΣЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРИТЕ през 2011 година

Инж. Стефан БАЛОВ - Изпълнителна агенция по горите

Една от най-важните задачи на горските служители е поддържането на горите в добро санитарно състояние. За да бъде установено доколко тази цел се реализира, се изготвя ежегодна оценка. Здравословното състояние зависи от много въздействия - болести и насекомни вредители, съхнения в горите, повреди от абиотични фактори, горски пожари, стопанската дейност в тях и други. В някои случаи влиянието е комплексно, а в други то е резултат от проявата на един или два фактора. Затова всяка година горското ведомство изготвя Прогнозата за нападения от вредители, болести и други повреди в горите.

Болести и насекомни вредители в иглолистните гори

Борова процесия (*Thaumatoroea pityocampa*). Размерът на нападнатите площи през тази есен се очаква да достигне 180 775 дка, от които силнонападнати са 27 258 декара. За авиоборба са предвидени 8582 дка, като 4740 дка са за авиохимична борба и 3842 дка - за авиобиологична. Предвиждат се и 31 967 дка за механична борба и залагане на феромонови уловки, задължително по границата на разпространение на вредителя. Площите за интегрирана борба са 1082 декара. Фактори за нарастване на числеността и разпространението на вредителя са разширението на хранителната база и биологичните особености на вида, което дава основание да не се очаква затихване на нападенията и разпространението на вредителя. По научни данни разпространението на боровата процесия е със скорост 3 км годишно - от по-топлите към по-хладните райони, и е следствие от глобалното затопляне на климата. Ако не се вземат мерки, скоро тя ще обхване нови райони, а на изток ще достигне до морето. Трябва да се води борба в граничните райони за ограничаване на разпространението на вредителя. Това се отнася за проходите в Стара планина и източната граница на Старозагорския район. Този вредител е най-опасен в зоните за рекреация, затова там е необходимо провеждането на борба и при по-ниска плътност на вредителя.

Зимна летораслозавивачка (*Evetria buoliana*). Този вредител има стопанско значение само при силни нападения в млади борови култури до 10-годишната им възраст. С намаляване на залежаванията в долната лесоразвителна зона се ограничиха размерите на нападнатите от този вредител гори.

Борови листни оси (*Diprionidae*). Като листогризеци вредители по боровите култури те са много опасни при висока численост. Силни нападения се очакват от ръждивата бороволистна оса (*Neodiprion sertifer*) на площ от 1099 дка, които са предвидени за авиоборба през пролетта.

Стъблени вредители. Най-опасната група от вредители по стъблата на иглолистните видове е на короядите, които през последните години бяха сериозен проблем. При бора това е **върховият корояд** (*Ips acuminatus*), големият и малкият **горски градинар** (*Tomicus piniperda* и *Tomicus minor*) и **шестозъбият корояд** (*Ips sexdentatus*), а при смърча - **типографът** (*Ips typographus*) и **халкографът** (*Pityogenes chalcographus*). Засегнатата от корояди и други стъблени вредители площ през 2011 г. във всички иглолистни насаждения в страната възлиза на 5663 декара. Не очакваме спиране на нападенията през следващата година, но нападнатите площи вече са многократно намалели.

Набелязаните мероприятия включват извеждане на санитарни сечи и залагане на ловни дървета, както и проследяване на развитието на процеса и залагане на феромонови уловки.

С върховия корояд са засегнати 1134 дка борови насаждения. От големия горски градинар се очакват нападения на площ от 500 декара.

За смърчовите гори най-опасен е типографът, като общата слабо- и силнонападната площ, посочена от трите Лесозащитни станции, за 2011 г. е само 243 декара.

Съхнене на белия и черния бор. В резултат на промяна в климатичните условия белия борови култури, създадени на деградирани терени и сухи месторастения, особено извън ареала на разпространение, са засегнати от съхнене. Критична е възрастта 25-30 го-

дини. Прогнозата предвижда площите, засегнати от съхнене, да намаляват в сравнение с предходните години в резултат на проведените санитарни сечи, регулиране на пълнотата, склопеността и състава на насажденията и своевременното провеждане на лесозащитни мероприятия. Засегнатите площи са 22 550 дка, като 12 675 дка са за санитарни сечи.

Съхненето на леторасли и клонки на бора се причинява от несъвършената гъба *Sphaeropsis sapinea*. Нападнатите площи са 2649 дка, а площите, определени за санитарни сечи - 473 декара. Тази гъба е опасна и за кедрите, но при тях уврежда само страничните леторасли.

С кореновата гъба (*Heterobasidion annosum*) са нападнати насаждения върху 906.5 дка, всичките са предвидени за санитарни сечи. **Съхненето на дуглазката ела** е на площ от 283 дка, на смърча - 87 декара.

Болести и насекомни вредители в широколистните гори

Гъботворката (*Lymantria dispar*) е най-опасен листогризец вредител за широколистните гори, има добре изразена цикличност в развитието си, което дава възможност за сравнително по-лесно предсказване на развитието му. За 2011 г. се предвиждат 163 984 дка за авиоборба, а 249 241 дка са общо засегнатите горски територии. Този вредител също е много опасен в зоните за рекреация, предимно в горите на общини и други юридически лица. В тези райони собствениците на горски територии трябва навреме да прилагат предписанията на лесозащитните станции, защото съгласно чл. 131, ал. 3 от Закона за горите те са задължителни за изпълнение. Необходимо е да продължи мониторингът на този вредител във всички нападнати площи. През последните години специалисти от Института по зоология и Института за гората при БАН за първи път в Европа извършиха успешна интродукция в много райони на страната на ентомопатогенната гъба *Entomophaga maimaiga* - ентомопатоген на гъботворката, която да голяма степен ограничи и забави разпространението на вредителя. Аклиматизацията на гъбата у нас в подальша перспектива ще доведе до по-бързо затихване на градаците на гъботворката, ограничаване на разходите за борба с нея и запазване на биологичното разнообразие в горските екосистеми. Тези изследвания трябва да продължат за развитието на интегрираната и биологичната борба с този опасен вредител.

Своевременното провеждане на авиоборбата през тази пролет също ще ограничи разпространението на вредителя в силнонападнатите райони.

Педомерки (*Geometridae*) и **листоврътки** (*Tortricidae*). Популацията на тази група вредители е в състояние на относително равновесие. Срещат се в широколистните гори повсеместно и са под постоянно наблюдение чрез лесопатологичния мониторинг поради голямото им размножаване през определени периоди. На основата на резултатите от лепливите пояси и фотоеклекторите в лабораториите на лесозащитните станции се определя окончателно степента на нападение от тях. В прогнозата за 2011 г. 461 099 дка са посочени като засегната площ.

Други вредители по широколистните видове. В тази група са включени щитоносна въшка, акациев семеяд, буков скокльо и дъбова листна бълха, нощенки, скакалци, лешников хоботник и още няколко други, които участват със слабо- и силнонападнати, но малки по размер, площи - общо 546 декара. В силнонападнатите площи се пред-

вижда механична борба или химична с наземна техника.

През последните години площите, засегнати от **съхнене на цер** и **дъба**, намаляват. За сравнение през 2006 г. те са 38 539 дка с цер и 84 081 дка с други видове дъб; 2007 г. - 23 720 дка цер и 80 220 дка дъб; а за 2008 г. - 12 418 дка цер и 49 928 дка дъб, 2009 - 8007 дка цер и 15 812 дка дъб; 2010 г. - 13 280 дка цер и 27 770 дка дъб. Съхнените през 2011 г. площи са съответно 9112 дка с цер и 12 026 дка с дъб.

Съхнене на бука. Проблемите при бука са от измръзване на листната маса от късните пролетни мразове и слани. Подмладените дървостои и липсата на престарели букови гори ограничават разпространението на най-важните дърворазрушителни гъби *Fomes fomentarius*, *F. igniarius*. За 2011 г. засегнатата площ е 5767 дка, като 247 дка са предложени за санитарни сечи.

Други широколистни видове, засегнати от съхнене, са акация, тополя, ясен и други. Площите са малки и повечето са включени за санитарни сечи.

Повреди от абиотични фактори. Общо за страната пострадалите насаждения по абиотични причини са 37 765.5 дка и 16 871 дка от тях са предвидени за санитарни сечи. Общата площ на пострадалите от ветроломи и ветровали широколистни гори е 4050.3 дка. Засегнатите иглолистни гори са 1545.3 декара. Обикновено в по-голяма степен страдат по-възрастните и изредените гори.

Установената при лесопатологичното обследване засегнатата от **пожари** площ е 24 671 дка, от които 24 148 дка са предвидени за санитарни сечи през годината.

Повреди от дивеч и гризачи. За борба срещу дивечови повреди са предвидени 261.5 дка, от които 1205 дка за наземна химична и биологична борба, 86 дка - за механична, 53 дка - за интегрирана борба и 2 дка - за санитарни сечи. Борбата срещу мишевидните гризачи се води много трудно и затова повредите от тях непрекъснато се увеличават. Отделно са предвидени 496 дка за борба срещу гризачите в разсадниците - 19 дка механична и останалите чрез наземна химична борба.

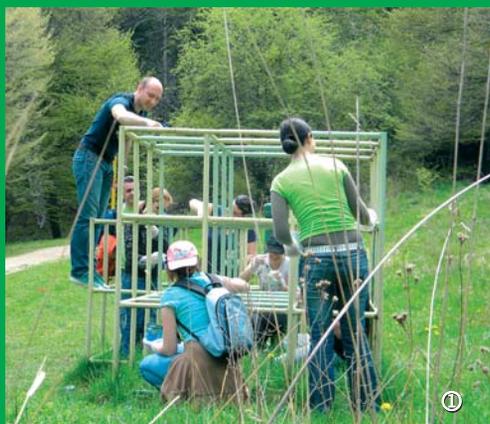
Вредители, болести и други повреди в горските разсадници. Лесозащитните проблеми в горските разсадници заслужават особено внимание. Производството на посадъчен материал от един и същ вид в продължение на много години в едни и същи разсадници създава условия за появата на епифитотии и масовото размножаване на насекомните вредители. Климатичните аномалии като късни пролетни мразове, летни градушки и ранно есенно застудяване водят до повишаване на загубите и влошаване на здравословното състояние на фиданките. Спазването на правилна агротехника до голяма степен може да неутрализира вредни-

те влияния на екстремните абиотични въздействия. Нападения от насекоми и повреди от заболявания и от абиотични причини се очакват и през тази година. Мерките за борба са изтребителни - при поява на насекомни вредители, и профилактични - за предпазване от заболявания и абиотични повреди.

Плевелна и паразитна растителност. Общо 1798 дка са засегнатите от имел насаждения, от които 746 дка са за санитарни сечи. Мероприятията, които се планират срещу плевелната растителност в културите, са върху 1886 дка и в разсадниците - 1393 декара. От проведените лесопатологични обследвания се установява, че за 2011 г. засегнатата от вредители и повреди горска площ възлиза на 1 101 893 дка, което е 2.94 % от общата залесена площ в страната. В приблизително 360 655 дка, или 32.7 %, от общо засегнатата площ трябва да бъдат проведени мероприятия. Силнозасегнатите и предвидени за лесозащита гори се разпределят по собствениост: ДГФ - 258 363.116 дка (71.6 %); на общини и други юридически лица - 90 658.8 дка (25.1 %); на физически лица - 11 636.4 дка (3.2 %).

Обобщението е, че здравословното състояние на горите е добро.

НАСЕКОМЕН ВРЕДИТЕЛ, БОЛЕСТ, ПОВРЕДА	Всичко, слабо- и силнозасегнати площи	ПРЕДВИДЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ В СИЛНОНАПАДНАТИТЕ ПЛОЩИ ПРЕЗ 2011 г.						Всичко, предвидени площи за борба
		Авиохимична борба	Авиобиологична борба	Наземна химична и биологична борба	Механична борба	Интегрирана борба	Санитарни сечи	
		дка	дка	дка	дка	дка	дка	
Гъботворка	249 241	91 620	72 364	4	262.5	53 580	0	217 830
Педомерки и листоврътки	461 099	17 816	0	173	0	0	0	17 989
Златозадка	1399	0	0	0	0	0	0	0
Дъбова процесионка	3781	0	0	0	0	0	0	0
Тополов листопад	3120	0	0	2227	0	0	0	2227
Тополов цигарджия	1019	0	0	275	0	0	0	275
Малка тополова стъклянка	1013	0	0	870	0	0	0	870
Тополов сечко	332	0	0	332	0	0	0	332
Други вредители по тополи, елши и върби	1479	0	0	1147	0	0	0	1147
Други вредители по широколистните	546	0	0	151	0	30	0	181
Борова процесионка	180 775	4740	3842	0	31 967	1082	0	41 631
Бороволистни оси	61 092	0	1099	42	96	0	0	1237
Зимна летораспозавивачка	307	0	0	0	0	0	0	0
Стъблени вредители, корояди	5663	0	0	130	55	57	3198	3440
Болести по широколистните	4607	0	0	45	0	0	424	469
Други болести по иглолистните гори	2941						473	473
Съхнене на дъб	12 026	0	0	0	0	0	6329	6329
Съхнене цер	9112	0	0	0	0	0	1609	1609
Съхнене на бук	5767	0	0	0	0	0	247	247
Съхнене на орех	6	0	0	0	0	0	1748	1748
Съхнене тополя	1684	0	0	0	138	0	827	965
Други вредители в горите	436	0	0	0	0	0	0	0
Съхнене на бор	22 550	0	0	0	0	0	12 675	12 675
Съхнене на дуглазка ела	283	0	0	0	0	0	0	0
Съхнене на смърч	87	0	0	0	0	0	0	0
Коренова гъба	906.5	0	0	0	0	0	906.5	906.5
Паразитни растения	1798	0	0	0	0	0	746	746
Повреди от дивеч и гризачи	376.5	0	0	120.5	86	53	2	261.5
Повреди в горските разсадници	4184.046	0	0	3879.31	280.8	0	0	4160
Плевели	1886	0	0	1886	0	0	0	1886
Абиотични повреди	37 765.9	0	0	0	0	0	16 871	16 871
Горски пожари	24 671	0	0	0	0	0	24 148	24 148
Всичко:	1 101 893	114 176	77 305	11 281.8	32 885.8	54 802	70 204	360 655

Националният ден на природните паркове се провежда за четвърти път, тази година на 14 май. В кампанията за почистване, подобряване и обновяване на инфраструктурата и маркировката на маршрутите и местата за отдих в природните паркове, организирана от Международната природозащитна организация WWF под мотото „Те не могат, ти можеш“, се включиха над 3600 доброволци, които събраха над 12 тона отпадъци. Акцията се провежда в партньорство с Globul и администрациите на 11-те природни парка в България.

С най-много доброволци се похвалиха Природните паркове „Витоша“, „Сините камъни“ и „Странджа“. Добрата новина тази година е, че доброволците бяха с 20 на сто повече от миналата година, а отпадъците - с приблизително толкова по-малко, особено на местата, почистени през миналогодешната кампания.

Ежегодната инициатива Национален ден на природните паркове на WWF става все по-популярна и масова. При първото издание през 2007 г. 1200 души събраха 12 тона отпадъци. През 2009 г. се включиха над 2300 доброволци, които събраха над 15 тона отпадъци, ремонтираха кътове за отдих и пътеки за хора с увреждания. През 2010 г. близо 3000 доброволци изчистиха над 15 тона боклук и участваха в изграждането на мостчета и друга туристическа инфраструктура.

Надяваме се с всяка изминала година броят на доброволците да расте обратнопропорционално на тоновете боклуци в защитените територии.

Над 800 доброволци се включиха в почистването на **Природен парк „Витоша“** (сн. 1 и 2). Те събраха близо 25 куб. м отпадъци. Доброволците работиха в района на Драгалевския манастир, в местността Дендрариума, по алеите и пикник зоните около Кладнишкия манастир и хижа „Селимица“, на двата паркинга и поляната до обиколната пътека при с. Бистрица. Докато по-голямата част от доброволците събираха отпадъци, други ремонтираха парковата инфраструктура. Бяха изградени и няколко пейки и маси „vitoшки muni“.

Тази година лица на кампанията в Природен парк „Витоша“ бяха временно изпълняващата длъжностна посланик на Великобритания у нас Катрин Барбър, водещият Симо от „БГ Радио“, журналистът Венелин Петков и сценаристът Христина Балинска от bTV, и водещият Нику Кънчев от „Нова телевизия“. С голямо старание и ентузиазъм работиха представителите на „Файт клима“ ЕООД, а 6-годишният Мартин Трайков се справи чудесно с възстановяването на лавковото покритие на маси в м. Дендрариума.

След като работата приключи, във всички пунктове се проведе томобол с много награди, осигурени от WWF, Globul Green и Столичния инспекторат по образованието.

В слънчевия 14 май инициативата в **Природен парк „Сините камъни“** (сн. 3 и 4) премина под патронажа и с участието на областния управител на Сливен Марин Кавръков. Около 480 души се събраха на двата сборни пункта в Сливен. Широката обществена разгласа, осъществена с подкрепата на Globul, и хубавото време събраха повече доброволци от обикновено. Местата за почистване бяха обичайните - около кътовете за отдих и по най-често посещаваните туристически маршрути. И въпреки пролетното почистване на Природен парк „Сините камъни“ преди по-малко от месец, отново бе събрано внушително количество отпадъци - над 1 тон. С доброволния труд на участниците в Националния ден на природните паркове бяха освежени информационни табла и кътове за отдих в местността Карандила. В рамките на кампанията бяха поставени и нови табла, които инфор-

ти можеш

мират и насърчават посетителите да не изхвърлят отпазците си в гората, а да ги носят със себе си и да ги изхвърлят на определените места.

Дирекцията на Природен парк „Сините камъни“ горещо благодари на всички участници в инициативата. Тъжно е, че допускаме да има нужда от такива акции, но пък е радостно, че все повече ученици се включват в почистването на парка. Големият брой доброволци от всякакви възрасти, които се включиха този път, ни кара да се надяваме, че с общи усилия ще можем да опазим природата на Сливенския Балкан.

Тази година в Националния ген на природните паркове на територията на **Природен парк „Беласица“** (сн. 5) се включиха 120 участници, като най-многобройни бяха учениците от IV ОУ „Христо Смирненски“, както и учениците от III ОУ „Гоце Делчев“ в Петрич. Сред доброволците бяха и народният представител Митко Захов, служители на Община Петрич, приятели на парка и природата от „Ротари клуб“ и „Интеракт“, представители на туристическите дружества в града, както и активни граждани, на учили за събитието от медиите. По маршрутите към хижите „Беласица“ и „Конгур“, както и от алеята Младежки дом - Водохващането бяха събрани 6 куб. м боклук. За извозването му за пореден път се погрижи Община Петрич. Боклукът от високата част на планината беше извозен с транспорт на фирма „Стримона“.

За участниците бяха осигурени много награди, които връчиха посланиците на парка - Явор от групата „Гравити Ко“ и Светослав Лобошки - композитор от Петрич.

Националният ген на природните паркове събра над 300 деца, учители, граждани, туристи и приятели на **Природен парк „Врачански Балкан“** (сн. 6).

Инициативата бе официално открита пред Природозащитен център „Натура“ от инж. Николай Ненчев - директор на парка, и Ива Братанова - представител на WWF. Над 1.5 т отпазци бяха събрани в отсечката от прохода Вратцата до пещерата Леденика, която е една от най-посещаваните забележителности в региона. Пластмасови бутилки, гуми от трактори и автомоби-

ли, пълни чували със смет са част от „съкровищата“, намерени от участниците. Благодарение на почестите акции за почистване и масовите информационни кампании тази година бяха събрани по-малко отпазци от миналата. Табелки, които разясняват вредите от замърсяването, бяха поставени до три от най-посещаваните чешми, както и до места, използвани за нерегламентирани сметища.

Успоредно с акцията от Враца почистване на парка бе организирано и от Своге, където 20 доброволци събраха 50 чувала с отпазци.

Денят на природните паркове приключи със слънчево време, настроение и много подаръци от томболата, организирана от WWF, Globul, Дирекцията на Природен парк „Врачански Балкан“ и Природозащитен център „Натура“.

Дирекцията на парка благодари на всички участници в инициативата и най-вече за активното участие на учениците от училищата „Васил Кънчев“, „Христо Ботев“, „Васил Левски“, „Св. Св. Кирил и Методий“, „Отец Паусий“, „Иван Ценов“, „Козма Тричков“ и „Никола Войводов“.

Акцията по почистването на **Природен парк „Шуменско плато“** (сн. 7 и 8) започна дни по-рано с пресконференция, която Дирекцията на парка организира за представители на местните и националните медии в града. Разлепени бяха постери и раздадени листовки. Поканени за участие бяха училища, клубове по интереси, кръжоци, народни читалища, туристически дружества, гражданите на Шумен. Контейнерите за отпазци осигури фирма „Титан-БКС“ - Шумен. Поставени бяха 10 гървени информационни табла на възлови места в парка.

На 14 май повече от 120 доброволци се събраха в м. Къошкове на територията на ПП „Шуменско плато“.

Празникът бе открит от директора на парка Десислав Милев. Приветствие към участниците отпращаха посланикът на парка нотариус Ася Николова и представителят на WWF Нора Голешевска. Участниците почистваха от битови отпазци местностите Къошкове и Хижама, които са измежду най-

5

6

7

8

посещаваните места в парка. Събраха се около 8 куб. м отпадъци. Инициативата приключи с теглене на томбола за наградите, осигурени от Globul. Посланикът на парка Ася Николова лично бе осигурила награди на най-малките участници в акцията за почистване, както и средства, с които бяха възстановени сгъвени мостчета и елементи от „Горското училище“ на парка.

Над 80 доброволци от цялата страна се включиха в почистването на **Природен парк „Българка“** (сн. 9 и 10). Сред доброволците имаше представители на екологичната организация „Зелени балкани“ - Пловдив, и туристическо дружество „Орлово гнездо“ - Казанлък. В един от доброволческите отряди се

включи лично и програмен експерт на Швейцарското посолство, който без колебание влезе в реката да извади оттам отпадъци. Изключителна помощ оказаха децата от Наблюдавано жилище „Дом Възможност“ - Габрово.

Доброволците бяха разпределени в три лъча на движение и почистване - от с. Чарково, Соколски манастир и връх Шипка в посока Демонстрационен център „Българка“, кв. Етъра. Всички те с огромно желание почистиха две екопътеки, един туристически маршрут и Соколоманастирската поляна. Изградената туристическа инфраструктура - кътове за отдих, беседки, мостове, информационни табла, които се намират в района, бяха лакирани и укрепени, за да посрещнат все повече любители на природата и екоуризма през започващия туристически сезон. Беше подновена и туристическата маркировка по маршрута от връх Шипка през Соколския манастир до Демонстрационен център „Българка“ - Етъра. На най-посещаваните места бяха монтирани 10 табла, приканващи посетителите на защитените територии да

почистват отпадъците си и да ги отнасят до най-близките места с организирано сметопочистване.

Над два и половина тона боклук беше събран за помалко от 4 часа, и то най-вече от нерегламентирани сметища на околните населени места. Коли на „Благоустройство“ ЕООД - Габрово, извозиха до градското де-

по събраните битови и строителни отпадъци. Следобед всички участваха в кампанията за събраха, доволни от добре свършената работа, и се включиха в организираната забава на открито в района на Демонстрационен център „Българка“. За всички имаше и награди, осигурени от WWF, Globul и „Търговско-промишлената палата“ - Габрово.

В почистването на туристически маршрути в **Природен парк „Странджа“** (сн. 11) се включиха около 400 доброволци. Жители на населените места от цялата територия на парка - Малко Търново, Граматиково, Звездец, Бръшлян, Бяла вода, Стоилово, Заберново, Конголово, Българи, Бродилово, Синеморец и Резово, доброволци от Ловно-рибарско сдружение „Сокол 2001“, от горските стопанства в района, цели семейства от Бургас и група природолюбители от Минно-обогатителен комплекс „Асарел-медет“ АД - Панагюрище, събраха и извозиха над 800 чувала с отпадъци от 20 точки по туристическите маршрути в Природен парк „Странджа“.

Сред най-активните участници в почистването на природата бе и посланикът на тазгодишната кампания певицата Тони Димитрова, за която Странджа е част от най-хубавите ѝ детски спомени.

След успешната работа всички участници се събраха в село Граматиково за откриването на Втория информационно-посетителски център на парка. Центърът е с обновена експозиция „Редки и защитени растения в Природен парк „Странджа“, създадена по проект „Опазване и възстановяване на редки и защитени растения на територията на Природен парк „Странджа“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда (2007-2013 г.)“. Лентата прерязаха заместник областният управител на Бургаска област Златина Дукова и певицата Тони Димитрова.

С бръшлянови венчета за здраве, стена за благослов на Странджа, занимания за изработване на странджански растения от хартия, подреждане на екопъзели и вкусни местни сладки изкушения новият Информационен център задръжа повече от 2 часа малки и големи.

Празникът продължи в местността Свети Илия с курбан за здраве и благоденствие, раздаване на награди и, както е задължително за всеки празник в Странджа, с песни и хора.

Дирекцията на Природен парк „Странджа“ благодари на всички

доброволци и дарители, които с участието си направиха от акцията за почистване празник на цяла Странджа.

В Националния ден на природните паркове в **Природен парк „Рилски манастир“** (сн. 12, 13 и 14) тази година взеха участие около 360 души, които успяха да почистят районите в местностите Илийна река, Обедище, Студената чешма, Кирилова поляна и събраха над 1 тон отпадъци. Сред тях бяха ученици от ОУ „Аверкий Попстоянов“ - Рила, СОУ „Христо Ботев“ - Кочериново, ОУ „Димитър Талев“ - Благоевград, ученици от Обединен детски комплекс - Благоевград, Клуб на пенсионера - Рила, и още много доброволци от Благоевград, Рила и Дупница. За трети път посланик на парка бе синоптикът на БТВ Станислава Цалова. Бяха поставени 10 информационни табла, изработени със средства, осигурени от Globul и WWF.

Събитието бе открито с приветствие на Катерина Раковска - представител на WWF, продължи с викторина с водещ Станислава Цалова и игри на открито - гърпане на въже, надбягване с чували. Всички участници в игрите получиха награди, осигурени от Дирекцията на Природен парк „Рилски манастир“, WWF и Globul. Посланикът на парка Станислава Цалова също получи награди - тениски, а на най-активните участници в почистването бяха връчени грамоти от Дирекцията на Парка.

На територията на **Природен парк „Персина“** (сн. 15, 16, 17) повече от 150 доброволци взеха участие във велопоход до местността Хисарлъка, където бяха събрани отпадъците в района и по бреговата ивица на реката. Почистената зона обхваща територията между кътовете за отдих „Водопоя“ и „Хисарлъка“, както и близки участъци. След почистването представител на ДПП „Персина“ изнесе кратка лекция за необходимостта да пазим природата чиста и отговори на въпроса защо на местата за отдих сред природата няма организирано сметосъбиране.

Официален гост на събитието беше посланикът на Румъния у нас Н.Пр. Антон Пакурецу, който приветства всички доброволци. В своето обръщение той с радост отбеляза, че е изненадан от внушителния брой участници и най-вече от факта, че повечето са млади хора. Кулминацията беше томболата с награди от Globul - тениски, шапки, раници, чанти, както и допълни-

телни награди, предоставени от румънския посланик.

На всички участници бяха раздадени отличителни гривни и значки. За почистването бяха осигурени найлонови чували и ръкавици. Събраните отпадъци бяха транспортирани до града и извържени на градското сметище от служителите на Дирекцията на Парка, представителя на WWF и няколко доброволци.

В мероприятиято взеха участие представителя на WWF за Природен парк „Персина“ Стоян Михов, както и всички служители на парковата администрация.

С финансовата подкрепа на Globul бяха изработени и монтирани 10 информационни табели.

В Националния ден на природните паркове на територията на **Природен парк „Русенски Лом“** (сн. 18) беше организирано почистване по двата туристически маршрута около крепостта Червен и Ивановски скални църкви. Жители на село Сваленик също решиха да се включат и почистиха около него. Присъстваха над 150 ентузиастични доброволци, най-младият на 3 години, а най-възрастният на 64.

Посланик на парка беше актьорът от Русенския драматичен театър Венцислав Петков.

В слънчевия 14 май Националният ден на природните паркове привлече около 300 души в акцията по почистването на **Природен парк „Златни пясъци“** (сн. 19).

Сборният пункт на срещата бе при Аладжа манастир. За доброволците от Варна бяха осигурени автобуси. Събралото се множество бе разпределено на пет пункта за почистване.

Много усмивки и настроение внесоха и посланиците на парка рапърите Биг Ша, Конса и композиторът Теги Генеф.

В следобедните часове се присъединиха 114 доброволци от екипа на „Куадрант Бевъриджис“ АД, които възстановиха маси и пейки в района на Ковшак чешма.

Удовлетворени от свършеното, доброволците се събраха около Посетителския център, където на горската сцена бе организирана томбола и почерпка. Биг Ша с помощта на сина си Лил Ша води тържеството и заедно с представителя на WWF раздадоха награди, осигурени от Globul. Теги Генеф поздравя всички с песента на парка „Мой дом зелен“. Директорът на парка инж. Юлия Тумбаркова благодари на участниците и връчи грамоти.

Наредба за сечите и нашето виждане за допълнение и подобрене

Васил СТИПЦОВ, Мартин БОРИСОВ, Нено АЛЕКСАНДРОВ - Катедра „Лесовъдство“ в Лесотехническия университет

С чл. 101, ал. 3 на новия Закон за горите (2011) е разпоредено министърът на земеделието и храните да приеме Наредба за сечите. Изпълнителната агенция по горите сформира работна група по разработване на наредбата и проектът е в сайта на агенцията. Използвайки опыта и познанията, бихме искали да заострим вниманието на някои пропуски, неточности и необходими допълнения в проекта за тази наредба. С курсивни букви са отбелязани нашите промени и предложения.

Смятаме, че в чл. 7 трябва да се добави нова алинея (7) или тя да бъде водеща, където освен подробностите по отгледните сечи (интензивност, повтаряемост и групи) да се дават общи правила за водене на отгледните сечи.

(7) При провеждането на всички отгледни сечи е необходимо спазването на общи правила като:

- да се поддържа смесен гървесен състав на горите, като се запазват единично срещащи се екземпляри;

- възможност за формиране на по-сложна вертикална структура в горите;

- да бъдат опазвани местобитанията и леговищата (гнездата) на горските животни и птици, независимо от предписанията на методите за сеч;

- да се оставят до 5 (10) % от общия брой сухи гървета, които създават екологични ниши за много други растения и животни;

- толериране на горскоплодните гървесни видове;

- не се изваждат гърветата от периферията на гората, независимо от качеството на стъблото и короната им, ако са в добро здравословно състояние;

- не се изсичат гърветата върху подвижни терени или около извори и в дълбоки дерета;

- опазване на формовото разнообразие на горските насаждения, като се толерират редките форми и отличаващите се с висока продуктивност, добри стъблени форми и ценни технически качества на гървесината;

- приоритетно изваждане на нисковилужните и нискобукетовидните форми.

Някои веднага биха възразили, че това са познати неща и са тип „учебнически“, но много от лесовъдите не ги знаят и не ги спазват. А наредбата не е догма, тя трябва да дава и насоките.

В чл. 10, ал. (3) да се добави и „склопеност“, защото в периода на прочистките не е достатъчно да се борави само с пълнота - насажденията не са склопени понякога, а и пълнотата трудно се определя или дори не се определя в периода на първите прочистки.

(3) *Склопеността* и пълнотата на насаждението след провеждане на сечта не се допуска да са под 0.8.

В чл. 12 се налага да се замени текстът с нов: „Пробирките се провеждат в периода на интензивен растеж на гърветата по диаметър до започване на възобновителна сеч. С пробирките се цели създаване на условия за нарастването на гърветата с желани стъблени форми по диаметър, както и подобряване на индивидуалната им стабилност при спазване на следните правила:

Като в т. 1 да се добави и „склопеността“:

1. след сечта пълнотата и *склопеността* на насаждението не се допуска да бъде по-малка от 0.7.

Същото се отнася и за чл. 13 (1) Отгледните сечи в дву-

етажните насаждения се провеждат отделно за двата етажа.

(2) При провеждане на пробирки в горния етаж се допуска намаляване на пълнотата и *склопеността* до 0.5. В чл. 14, ал. 5, т. 1 да се замени „фенологични“ с „фенотипни“ признаци, защото тези два термина имат различно значение, а в т. 3 да се обобща, че такива гървета в тези гори носят названието „минусови гървета“.

(5) Селекционните сечи в семенпроизводствени насаждения се провеждат при спазване на следните правила: 1. запазват се гървета с ясно изразени добри *фенотипни* признаци, като се гържи сметка за наличието на полов диморфизъм, екологичните и морфологичните различия;

3. отсичат се *минусовите гървета* (кривостъблени и виторасли гървета, както и такива с чепове, водни леторасли и повреди от биотични и абиотични въздействия).

В Раздел II „Възобновителни сечи“ в чл. 24 (3) трябва да се уточнят размерите на диаметъра на котлите в т. 4 и т. 5.

Групово-постепенната сеч се провежда при спазване на следните правила:

4. на 1 ха се залагат до 3 прозорца с *диаметър 20-25 м*;

5. гървостоят около прозорците в ивица с *широчина около 15-20 м* се изрежда до *склопеност 0.5*.

В чл. 25, ал. 7 да се добави текст, уточняващ какво се прави при следващите сечи.

(7) Сечта започва в зоната около транспортната граница чрез отваряне на прозорци/котли в местата с подраст, а при липса на възобновяване прозорците/котлите се откриват на два пъти. *При всяка следваща сеч съществуващите прозорци/котли се разширяват в посока към извозния път, следвайки хода на естественото възобновяване, а при необходимост се отварят нови.*

В чл. 28, ал. 5 да се гоуточни, че се допуска сеч, но само по санитарни причини.

(5) В пространствата между котлите не се провежда сеч. *Допуска се отсичането на отделни гървета по санитарни съображения.*

Във всички досегашни правилници за сечите винаги се е отделяло внимание на котловинно-постепенната сеч. При подготовката на Наредбата за сечите от 2005 г. някои от авторите се противопоставиха и се наложи тази сеч да бъде изхвърлена от видовете сечи. Обяснението - „била един вид гола сеч“ и това щяло „да развърже ръцете“ на собствениците да изсекаят горите си с този вид сеч. Трябва да посочим, че за провеждането на една или друга сеч се издава разрешително и така своеволно никой няма да изсече гората, а тази сеч не е с размери до 5 ха, а 2-3 декара. Тя дава възможност на добри месторастения, заети от не толкова ценна расти-

телност или изредени места, да се подобри състоянието на горите, като се съчетае изкуственото и естественото възобновяване. Предлагаме в наредбата да се включи в глава „Възобновителни сечи“ и „котловинно-степенната сеч“.

Чл. ... (1) Котловинно-степенната сеч е възобновителна сеч, провеждана с цел съчетаване на изкуственото с естественото възобновяване в зрелите насаждения, както и за направляване на възобновяването и състава на бъдещото насаждение в желаната посока.

(2) Провежда се в насаждения със затруднено естествено възобновяване - заклеятели, изредени насаждения с неподходящ дървесен състав, но растящи на добри местораствения.

(3) Прилага се в насаждения, където липсва или е затруднено естественото възобновяване, възобновяването е недостатъчно или протича в неприемливи срокове и посока.

(4) В насажденията се залагат котли с големина от 0.1-0.25 до 0.3 ха, които обхващат до 40 % от площта на насаждението.

(5) Котлите се залагат в невъзобновителни места, в местата с повреден дървостой.

(6) Големината, формата и броят на котлите се определят в зависимост от състава, конфигурацията на терена и дървесния вид за залесяване. Едновременно с откриване на котлите в ивица около тях с ширина до 20 м се извежда осеменителна фаза на равномерно (краткосрочно)-степенната сеч. В останалата част от насаждението се извежда сеч със санитарен характер, с интензивност до 15 %, без склопеността да се намалява под 0.7.

(7) Котлите се залесяват и се разширяват, когато фиданките в котлите достигнат височина 60-100 см, в зависимост от дървесния вид за залесяване.

(8) Сечта се извежда на три пъти при възобновителен период до 15 години. В насаждения със склопеност 0.5 и по-малко сечта се извежда на два пъти, без да се изрежда дървостоят около котлите.

(9) Посоката за разширяване на котлите се определя от хода на възобновяването, необходимостта от опазването на залесените фиданки и подраста и от опасността от ветровали.

(10) Залесяването в котлите се извършва с подходящи за условията на местораствене дървесни видове, като се използва и естественото възобновяване, появяващо се при изреждането на останалата част на дървостоя.

В Раздел III „Други сечи“ е добре „технологичните сечи“ да се заменят с „планировъчни сечи“. Тези сечи винаги са съобразени с някакво планиране било то за усвояване на насажденията, било то за други цели:

Чл. 33. В горите се провеждат планировъчни сечи.

В Раздел IV „Методи за провеждане на отгледните сечи“ е добре да се разграничат двата подхода при извеждане на сечите - „негативен“, когато отсичаме дървета по определени правила и признаци, и „позитивен“, когато определяме качествени дървета и ги отгледваме, като отсичаме тези, които им пречат. Затова смятаме, че в чл. 36, ал. 2 трябва да се включи текст, описващ принципа на позитивната селекция и изискванията за избор на дърветата на бъдещето. Чл. 36 (2) При комбинирания метод с преобладаване на върхов метод се отсичат с предимство дървета от горната част на склона, които потискат, пряко конкурентират или физически пречат на дърветата с желани качества на принципите на позитивната селекция.

1. Позитивният подход на селекция е свързан с избора

на т.нар. дървета на бъдещето, които са предмет на отгледане.

2. Дървета на бъдещето трябва да отговарят на следните общи изисквания:

- да са от желаните дървесни видове и със селекционни качества;

- да са здрави, без сериозни видими повреди;

- да не бъдат от силно потиснатата част на дърветата в гората;

- да са равномерно разпределени върху площта;

- да са на разстояние едно от друго, което изключва пряка конкуренция помежду им;

- броят на избраните дървета трябва да е приблизително равен на броя на дърветата, които се очаква да достигнат до зряла възраст.

3. Дърветата от единично срещани се дървесни видове, такива с гнезда на птици, храмули на животни, с причудливи форми или други уникални признаци да се запазват. Грижите към тях са същите както към дърветата на бъдещето.

4. При всяка следваща отгледна сеч се извършва преценка на отбелязаните за дървета на бъдещето, като отпадат отгледните грижи от тези екземпляри, за които се прецени, че не отговарят на изискванията за дървета на бъдещето, като се търсят възможности за замяната им с подходящи съседни на тях дървета.

(3) При комбинирания метод с преобладаване на низов метод с предимство се отстраняват изостанали в растежа си и трайно потиснати дървета на принципите на негативната селекция.

В Раздел II „Маркиране на насажденията за сеч“ чл. 53 (3) трябва да придобие следната редакция:

Определените за сеч дървета с диаметър 18 см и повече от 18 см, измерени на височина 1.30 м се маркират по реда на ал. 2, както и с контролна горска марка в основата на стъблото от долната страна на склона или на някой от повърхностните корени при спазване на чл. 51, ал. 2, така че марката да остане на пъна след отсичане на дървото.

В Раздел III „Условия и ред за издаване на позволително за сеч“ в чл. 62 (1), т. 2 трябва да се уточни при какъв процент на повреждане сечта в насажденията може да бъде временно спряна.

Предлагаме в раздел „Допълнителни разпоредби“ да се направят промени в следните точки:

§ 1. По смисъла на тази наредба:

5. „Добри фенотипни признаци“ са външни видими и измерими признаци на дървета като бърз растеж, тясна корона, фини клонове, форми с ценна дървесина (косвено определена по кората), устойчивост на болести и вредители.

17. „Подраст“ са екземпляри от дървесни видове на възраст над 1 година и ненадвишаващи 1/2 от H на дървостоя, появили се по естествен път или изкуствено внесени под склона на зрелия дървостой, на които се различава за възобновяване на насаждението.

22. „Пълнота“ е съотношение на кръговата площ на конкретно насаждение спрямо кръговата площ на еталонно насаждение. Изразява се в десети от единицата. Кръговата площ е сумата от площите на напречните сечения на дървесните стъбла в насаждението, измерени на височина 1.30 метра. Изразява се в кв.м/ха. В заключение бихме казали, че като участници в разработването на наредбата имаме основание да направим тези предложения. Те не са само редакционни, а имат за цел да подобрят наредбата и да я направят по-достъпна за повечето лесовъди.

Състезания

Националното състезание „Горски многобой“ се превърна и в международно с участието на два отбора от Република Сърбия. То се провежда за четвърти път, след домакинството на Професионалните гимназии във Велинград, Тетевен и Берковица. Тази година домакин бе Професионалната лесотехническа гимназия „Никола Вапцаров“ - Банско. Състезанието, организирано от Министерството на образованието младежта и науката, се провежда с партньорството на Лесотехническия университет - София, Община Банско, Национален парк „Пирин“, фирмите „Андрас Штил“ и „Хускварна - България“.

За да им върви като по вода на участниците, от небето почти през цялото време се лееше дъжд. Наложиха се състезанието да бъде открито на закрито. Привечер на 8 май деветте отбора, всеки с по трима участници, се построиха със знамената на гимназиите си - Професионална лесотехническа гимназия „Н. Вапцаров“ - Банско, Професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване „Ст. Божков“ - Батак, Лесотехническа професионална гимназия - Берковица, Професионална гимназия по горско стопанство „Хр. Ботев“ - Велинград, Професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване „С. Младенов“ - Тетевен, Професионална гимназия по дървообработване и строителство „Цар Иван Асен II“ - Хасково, Професионална гимназия по селско и горско стопанство „Н. Вапцаров“ - Чепеларе, Горско училище - Кралево, Сърбия, и Земеделско и горско училище - Сурдулица, Сърбия (сн. 1).

Участниците бяха поздравени от инж. Димитър Баряков - директор на ПАТГ - Батак, Маргарита Гатева - държавен експерт в МОМН, и Веселинка Дурчова - секретар на Община Банско, а настрояването им повдигнаха Мажоретният състав и младите певци от Центъра за работа с деца - Банско. Всички заедно изпяха „Хубава си, моя горо“, с което състезанието бе открито.

На другия ден, 9 май, рано сутринта участниците се отправиха към красивата местност Лесичетата. Майският...сняг още тежеше върху клоните на дърветата, когато бе даден старт на първия етап от състезанието (сн. 2). На учениците им се наложи да покажат не само индивидуалните си умения в дисциплините, а и да демонстрират физическа издръжливост при непредвидените климатични условия.

В първия етап състезателите трябваше да пробягат над 2-километровия маршрут, по който бяха разположени пунктове по отделните дисциплини. Освен по време участниците бяха оценявани и с наказателни минути за допуснатите грешки.

На първия пункт всеки ученик имаше по 10 минути да разпознае дървесни видове по клонки, семена и проби и да ги изпише с българските и латинските им наименования (сн. 3). След това състезателят се отправяше към второто изпитание - спортен риболов, където целта бе в рамките на три опита с помощта на въдича да замаята тежест, с която се стреми да улучи центъра на мишена от 3 кръга с диаметри 1, 3 и 5 метра (сн. 4). Дисциплината отново бе за време и съответно само най-малкият вътрешен кръг не носеше наказателни минути. Някои от участниците показаха завидни риболовни умения и получиха заслужените оваци на агитките, които ги подкрепяха.

Нагоре по трасето бе третият пункт, на който вече поуморените от стръмнината участници трябваше да посадят фиданка под зоркия поглед на комисията, която стриктно наблюдаваше как състезателят отваря цепнатината, как поставя фиданката, какво е разположението на кореновата шийка, как засипва и при-

Горски многобой в Банско

тъпква фиданката (сн. 5). За всяка неправилно изпълнена операция състезателят получаваше наказателни минути.

Отново бегом към последния пункт, на който следваше разпознаване на гъби, насекомни вредители и повреди от тях, следи от птици и бозайници (сн. 6). Разпознатите видове, разбира се, трябваше да се изпишат на български и латински.

За радост на едни и неудоволствие на други стрелбата по панички бе изключена от състезателните дисциплини.

И накрая - колкото ти държат краката - към финала на първи етап.

Почивка, подкрепление и - втори етап, в който състезателите демонстрираха умения за работа в екип при поваляне, кастрене и разкрояване на дърво.

Безспорно това бе най-емоционалната част от състезанието. Публиката с трепет следеше и коментираше забиването на жалона, при повалянето всички шумно аплодираха, ако дървото падне в избраната посока в близост до жалона. Разбира се, беше въпрос освен на майсторство и на малко късмет. След поваляне на дървото от първия състезател (сн. 7) вторият пристъпваше към кастрене на клоните, а третият - към оразмеряване и разкрояване на подходящи сортименти (сн. 8).

За всички операции отборът разполагаше общо с 25 минути, а комисията оценяваше всеки елемент от работата на състезателите - подготовка на работното място, повалянето на дървото в точно избраната посока към жалона, качеството на засичането и отсичането на дървото, качеството на кастрене, разкрояване и кубирание, дали е допуснато увреждане на стъблото и дали е спазена техническата безопасност.

Накрая всеки от участниците трябваше да демонстрира уменията си за работа с бензиномоторния трион в двете дисциплини - подготовка на бензиномоторния верижен трион за работа и прецизно рязане на шайби на стенд.

По време на подготовката на бензиномоторния три-

он за работа (сн. 9) участниците трябваше да разглобят и сглобят режещия апарат, да регулират опъването на веригата, така че трионът да е готов за работа при прецизното рязане на шайби.

Върху всеки от два станокa беше закрепен труп. Прегварително от горната страна на трупа беше отбелязано мястото за извършване на рязовете с червена ивица. Първият ряз трябваше да се извърши отгоре надолу, а вторият - отдолу нагоре, като важна беше симетричността на отрязаните шайби (сн. 10).

С тази дисциплина състезанието приключи и всички се отправиха от терена към училищния двор в очакване на награждаването. Наградите бяха връчени от зам.-министъра на земеделието и храните доц. Георги Костов.

Най-добри в отборното класиране от втория етап на състезанието бяха отборът на Горско училище - Кралево, следвани от отборите на Професионалните гимназии в Банско и Велинград.

В индивидуалното класиране на първо място се нареди Ахмед Али от отбора на ПЛТГ - Банско, на второ - Тодор Тодоров от отбора на ПГГСД - Темевен, и на трето - Ахмед Късов отново от ПЛТГ - Банско (сн. 11). В отборното класиране за цялото състезание на най-високата стълбица застана отборът на ПЛТГ - Банско, чиято награда бе моторен трион от фирма „Андреас Штил“, на второ място остана отборът на ПГГСД - Темевен, а на трето - отборът на ПГДС - Хасково (сн. 12). Поощрителни награди от фирмите „Андреас Штил“ и „Хускварна - България“ получиха всички участници. Подаръци бе подготвила и Община Банско, а Министерството на образованието младежта и науката - грамоти.

Четвъртото състезание по горски многобой завърши с празнична заря и конфети, а за домакин на петото ще се подготвя Професионалната гимназия по дървообработване и строителство в Хасково.

Юлия СЪБЧЕВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

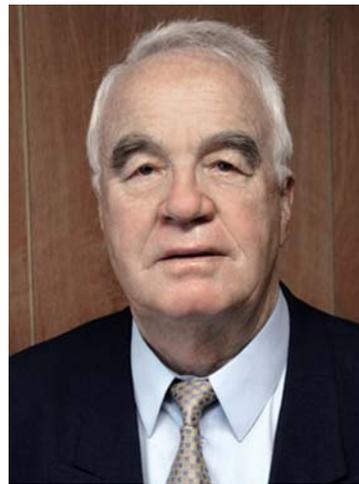
Д-р инж. Георги СТЕНИН на 75 години

На 8 май г-р инж. Георги Стенин навърши 75 години. Роден в с. Долно Драглище, Разложко, той израства във всекидневен труд и задължения и с възпитание да бъде полезен за своите близки, за хората, с които работи, за родния си край, за страната, в която живее. Към тези качества той прибавя през годините любознателност и отдаденост към професията, която избира за цял живот.

Като студент във Висшия лесотехнически институт се откроява с интереса си към дивечовъдството и ловното стопанство. Дипломира се през 1962 г. и започва работа като директор на обособеното четири години по-рано Учебно-опитно ловно стопанство „Витиня“, на мястото на Образцовото ловно стопанство „Мургаш-Витиня“. То, от своя страна, е приемник на дългогодишна история и богат опит, датиращи от 1928 г., когато държавната гора „Витиня“ е обявена за развъдник на едър дивеч. (През 2008 г. г-р инж. Георги Стенин описва и съхрани историята на това водещо за нашата страна стопанство в книгата си „80 години Държавно ловно стопанство „Витиня“.)

През 1962 г. шансът предоставя на младия инженер не само богато професионално поле за изява, а и преки контакти с корифея в ловната наука проф. Методи Русков - завеждащ Катедрата по ловно стопанство във ВЛТИ и научен ръководител на Учебното стопанство. Именно през тези години инж. Стенин започва изграждането си като специалист и то не само с практическа насоченост. Работата му по докторската дисертация (тогава за „кандидат на науките“) го убеждава, че теорията и научните постижения трябва неизменно да присъстват в практиката както на ръководителя, така и на обикновения ловен надзирател. През 1967 г. учебното стопанство е обособено като Представително ловно стопанство „Мургаш“. Преди негови ръководители нарастват отговорностите за поддържане на стабилни дивечови запаси с високи трофейни и екстериорни качества. В същото време в национален мащаб е утвърдена нова организационна структура на ловното стопанство. С нея се цели неколкостранно увеличаване на дивеча и добиването на дивечово месо и кожи и създаването на по-добри условия за ловен спорт, включително с чуждестранни ловци. Обособяват се много нови ловни стопанства. В централното горско ведомство набират знаещи и можещи кадри. За да е сигурно, че са такива, изискването е те да имат 10 години трудов стаж по съответната специалност в практиката.

На 7 август 1971 г. инж. Георги Стенин е назначен за началник на Отдел „Лов“ в Министерството на горите и околната среда. Високата му компетентност е призната, но няколко месеца не достигат за изисквания стаж. Правилата са непреклонни - заплатата му през тези месеци е с 5% по-ниска от тази за длъжността. През следващите 13 години младият специалист се утвърждава не само като водеща фигура в бурно развиващото се ловно стопанство, а и като ръководител с неоспорими качества. Разгръща всеобхватна дейност, свързана със стопанисването на дивеча и създаването

на ловностопанската база в страната. Участва активно в изготвянето на Прогноза за развитието на ловното стопанство на България до 1980 г. и на приетите от Държавния съвет през 1975 г. „Основни положения за развитие на ловното стопанство у нас“. Съавтор е на шестия Закон за ловното стопанство, приет през 1982 година. Участва с доклади по проблемите на ловното стопанство на национални и международни сим-

позиуми. Публикува редица статии в специализираните горски и ловни издания.

България се нарежда сред световния елит от държави с високоразвито ловно стопанство. Наши стават световните рекорди от благороден елен и дива свиня, а по-късно - и от дива котка. Приходите от международен ловен туризъм надхвърлят 6 млн. долара. Д-р инж. Георги Стенин допринася за изграждането и устройването на държавните ловни стопанства, които стават 34. Полага много усилия и за обслужване на дивечовъдната дейност като ръководител и създател на Комплексната опитна станция по ловно и рибно стопанство.

От 1984 г. заема длъжността директор на дървопласмента и материално-техническото снабдяване в Министерството на горите и горската промишленост. Това направление е с изключителна важност за развитието на икономиката на страната - координира реализацията на гървесината, гобивана у нас и в Република Коми.

През 1986 г. завършва пълния курс на Академията за стопански ръководители към Министерския съвет на тогавашния Съветски съюз.

През 1990 г. става главен секретар на Комитета по горите и горската промишленост.

След 1991 г. е главен експерт в Комитета по горите. През същата година държавните ловни стопанства са закрити. Тогавашната държавна политика обезценява постигнатото в областта на ловното стопанство. Редица кадри напускат системата, спира поддържането на голяма част от материално-техническата база, което, заедно с развихрилото се браконьерство, води до чувствително намаляване на дивечовите запаси и на дивеча с елитни трофейни и екстериорни качества.

Това е периодът, който инж. Георги Стенин изживява болезнено, колкото и нестелливо да изразява, дори и гнес, своите чувства. Продължава да следи и подпомага професионално развитието на обособените няколко дивечоразвъдни станции, поддържа младите специалисти, които искат да работят в областта на ловното стопанство.

В началото на 1995 г. отново е назначен за главен секретар. Изпълнява и длъжността председател, след което е първи зам.-председател на Комитета по горите до пенсионирането си през 1997 година.

За този малък период от новата ни история, който остава сред лесовъдската колегия като „златния век за горите“, в системата се отчита подем както при изпълнение на основните горкостопански дейности, така и при изграждането на нови горски администрации и домове и осигуряване на мобилна високотехническа техника. Възстановяването, поддържането и изграждането на ловностопанските съоръжения и инфраструктура-

та в горите също са сред приоритетните задачи. Д-р инж. Георги Стенин отговаря за икономиката, финансите и маркетинга, за търговията и ловното стопанство. Утвърждава се като ръководител с опит, рутинна, широк обхват на действията и най-важното - поемане на отговорност за своите решения. Всичко това му изгражда авторитет, който не избледнява след неговото пенсиониране и до днес.

През тези 14 години той продължава да следи развитието на горския и ловно-стопанския сектор. Участва със своя опит при изграждането след 2001 г. на държавните дивечовъдни станции, които успяха за десетина години да възстановят името на България като ловна дестинация. Продължава да сътрудничи на специализираните ловни и горски издания. Успоредно със статиите на експертно ниво той не забравя да спомене за своите предшественици и съратници в ловната дейност, повечето от които не са между живите. И досега учудва околните с феноменалната си памет за хора, точни гатуи за събития отпреди 20-30 години. Сякаш нищо и никого не е забравил.

Става съавтор на алманаха „Дейци и учени от горското стопанство на България, родени до 1940 година“, който излиза през 2005 година. През 1996 г. е отговорен редактор на албума „Ловният туризъм в България“. Автор е на учебник по ловно стопанство за горските техникуми и на „Наръчник на дивечовъда“. Книгата му „Повреци от дивеча“ има две издания. Когато в редакцията на сп. „Гора“ започва работата за съхраняване на основни теми и направления от горската ни история, съвсем естествено и логично бе ловната тематика да бъде разработвана от човек, който може да пише и който пряко е участвал и помни изграждането на ловното стопанство.

„Ловното стопанство на България“ (2007), в която инж. Стенин проследява развитието на тази дейност от началото ѝ преди 125 години до наши дни определено е гордостта и своеобразен връх на неговата творческа изява.

Малцина са хората, за които приляга определението „живата история“. За ловното стопанство това е г-р инж. Георги Стенин. От учредяването на Ловния съвет на България през 1975 г. той е неизменен негов член, а от 1994 до 1997 г. - председател. Повече от 20 години е член на Централния съвет на Българския ловно-рибарски съюз, 12 години е председател на Ловно-рибарското дружество „София-Запад“, две години (1996-1997) е член на Председателството на СЛРБ. Носител е на звание „Заслужил деятел на БАРС“.

На полицата с признания за неговия принос са и сребърен и златен „Орден на труда“, орден „Червено знаме на труда“, сребърна и златна значка на Комитета по горите и Националното управление по горите.

По повод петдесетгодишнината си Георги Стенин получава благодарствено писмо от тогавашния председател на БАРС ген.-лейтенант Христо Русков, в което пише: „Петдесет години са живот кратък и дълъг. Днес ти повече от всякога можеш да се гордееш заради усърдието и младежкото гръзновение, с което вля жив огън в благородната деятелност на Съюза.“ Годината е 1986. Сега, след 25 години, г-р инж. Георги Стенин наистина повече от всякога трябва да се гордее с направеното и да живее така, както е израснал и възпитан - с всекидневна ангажираност в полза на своите близки, на хората, с които работи, на родния си край и най-вече на страната и горската и ловната професия.

Борис ГОСПОДИНОВ

Нови книги

Кирил Цанов. История на горите в Чепинско. Издателство „Астра - Р“, София, 2011, 188 с.

Територията, която наричаме Чепинския край, обхваща Западните Родопи и малко от Рила. Типично горски кът на България. Както казва самият автор, лесовъд, велинградчанин и дългогодишен директор на Горското стопанство в града, както и ръководител на Районната дирекция на горите в Пазарджик, това е първата книга

за историята на Чепинските гори. Тя е резултат от огромна изследователска работа на известния лесовъд, немислима без ровене в архивни документи и литература, без намиране на сподвижници, но се дължи и на нещо друго, удивително за нашето забързано време. А то е, че в продължение на 46 години, докато е на горска служба, г-р инж. Кирил Цанов си во-

ди записки. Подготвяйки тази книга, инж. Цанов установява, че систематизирани архивни материали в определени за това институции няма, а още по-печален е фактът, че в сегашните горски и ловни стопанства не се съхраняват почти никакви, свързани с историята, материали.

Въпреки тези трудности пред нас е великолепно написана и добре структурирана книга за един сравнително малък горски край с богата история, за която големите горски региони могат само да мечтаят. В нея можете да научите всичко за горите в Чепинско - природните условия, характеристиката на гората, ловното и рибното стопанство, защитените природни територии, горското законодателство през годините и организацията и структурата на горското ведомство, горските кооперации. Много интересен раздел е „Още за гората“, където са представени полезни и любопитни данни за униформата на горските служители, за яйлаците, за горското училище и групи. А списъците на лесовъдите, работили в горските стопанства от района, е не само спомен, а и отгадена от автора почит към труда им, посветен на гората.

Промени: КАДРИ, НАИМЕНОВАНИЯ, АДРЕСИ, ТЕЛЕФОНИ

до 28.05.2011 г.

Директор на РДГ - Бургас, е инж. Стоян ТЕРЗИЕВ, директор на РДГ - Сливен - инж. Георги РУСЕВ. Директор на Националната научноизследователска станция по ловно стопанство, биология и болести на дивеча - София, е инж. Димитринка СТЕФАНОВА.

Красимира ДИМОВА:

Тора ми е
святата думка

Красимира Димова е родена в Ново село (днес град Априлци, Ловешка област). Расте в скромно селско семейство. Детството ѝ преминава между гори и поляни, с бабините приказки и смята това за най-голямото богатство в живота си. Завършва немска филология в СУ „Св. Климент Охридски“. Работила е като журналист, учител, терапевт. От 20 години живее и работи в Австрия.

Тя е почетен гражданин на Априлци. Учредител е на Фондация „Априлци“ и вече 13 години работи по социалните си проекти в градчето - старата, вече затворена и рушаща се сграда на болницата, превръща в уютен дом за стари хора, който днес има 30 обитатели, всеки месец възрастни и болни, живеещи в отдалечени махали, получават пакети с храна, а от две години работи и кухнята за топла храна в помощ на възрастните и инвалидите. От 5 години връчва наградата „Лицето на Априлци“ на своите съграждани.

За социалните си проекти в Априлци Красимира Димова получава през 2010 г. Наградата за особен принос в работата за правата на човека на Правителството на провинция Каринтия, Австрия, и международната организация за защита на човешките права „Амнести Интернешънъл“.

Не обича биографичните справки и се опитва да мине бързо през спирките на годините. Но животът на Красимира Димова е една пъстра плетеница от изпитания и много любов, която я води все към човешкото сърце. Тя е човек, който не може да бъде побран в едно интервю и е от тези хора, които трябва не да опишеш, а да усетиш.

- Г-жо Димова, разкажете ни за голямата награда, която получихте за принос в защита на човешките права. Как се чувства една българка, наградена в чужда държава за работата си в България?

- Наградата се дава вече 16 години на хора от всякакви професии, допринесли за защитата на правата на човека. Толкова хора в Австрия са ангажирани и активни, през ум не ми е минавало, че мога да бъда номинирана.

Ние в България за съжаление сме свели представата за правата на човека до правото да имаш хляб и покрив над главата си. А забравяме за правото на култура, образование, правото да развиваш талантите си. Приемам наградата по-скоро с голяма болка в душата. Защото си мисля, че всеки от нас би трябвало да живее така, че да пази човешкото достойнство на другия. Бих искала моят принос да можеше да е на друго ниво: толкова да са задоволени всички основни нужди, че да помагам на децата в Априлци да развият талантите си, да учат чужди езици. А сега получавам наг-

рада, затова че съм помогнала по някакъв начин 70-80 души да не умират от глад или от студ, което е много страшно. Това, което сме направили, е капка в морето. Хората имат още толкова много нужди. От друга страна, има ситуации, в които срещам толкова много бездушие и бюрокрация в опита си нещо да направя, че се оказва по-лесно да събереш парите, а по-трудно смислено да ги вложиш и да ти бъде позволено да го направиш. Ние в България нямаме традиция нито в даването, нито в получаването и работата на ниво социални нужди се тълкува все още много погрешно.

Аз и досега се притеснявам да произнеса думата фондация, защото в представата на българина това е банда мошеници, които перат пари. Или те смятат за милионер, който не знае какво да си прави парите и идва да пококетничи с българския народ. Не искам да сравнявам двете държави, но в Австрия ми помагат съвсем обикновени хора, които виждат усилията ми да направя нещо, докато тук често се опитват да ме измамат. Това прави неща-

та много трудни и понякога ми се свършва душата. Но после, като се върна в Австрия и получа писмо с гарение дори 5 евро за някого в България, ме е срам да кажа, че нямам вече сили. Или пък, когато си отида в Априлци и някоя баба ми каже: „Нямам какво да ти дам, ами дай барем да те прекръстят“. За мен едно такова кръстче е свят жест.

- Темата за човешкото достойнство е в основата на всичките Ви социални проекти. Бихте ли разказали как започнахте?

- Първото гарение донесох в Априлци през февруари 1997 година. Беше една страшна зима, в която хората буквално умираха от глад или студ. Това бяха 1000 долара, които една излекувана тежкоболна жена ми даде като курбан за здраве, да ги дам на някой нуждаещ се.

Всеки път, когато отиде в Априлци, тя се отбива в Дома за стари хора

Отидох си в Балкана и попитах майка ми познава ли някого в тежка нужда, за да му дам парите. Дотогава живеех с тази угрична представа от моето детство, че всеки помага на всеки. Разтърси ме не само мизерията, но потъпканото достойнство на едни съципани, унижени и уплашени хора. Хора без изход, изпълнени със срам да кажат, че са изоставени, че нямам никого, че синът им е също толкова беден и не иска да ги види, защото не може да си плати пътя. Раздадох тия пари и започнах да нося всичко, което изкарам в Австрия. Но видях, че сама не мога да се справя и трябва да търся други възможности. Започнах да правя информационни и литературни вечери за България. С австрийския свещеник Юрий Бух, който беше идвал в България и имаше много диалози и снимки, започнахме една поредица, в която представяме културното наследство на България. Много от моите нови земляци в Каринтия започнаха сами да създават инициативи - деца направиха базар с играчки, жените - със свещи и сладкиши, монахините плетоха и продаваха чорапи, художници ми дариха картини. Стигна се дори дотам, че безнадеждноболни хора поръчваха на некролога им да пише, че вместо венци и цветя биха искали гарения за моите проекти. Реших да се опитам да направя един старчески дом за болни и самотни хора, които няма къде да живеят. Започнахме със свещеник Юрий Бух и населението от неговите три енории. В тази инициатива впоследствие се включи и „М-Тел“. Решихме да наречем проекта „Ти не си сам“ и да го разработим на няколко етапа - в първия да приберем тези, които имат спешна нужда от

покрив над главата в старческия дом, на хората в по-добро състояние, чиито къщи бяха обитаеми - да помагаме всеки месец с основни хранителни продукти и медикаменти, защото има възрастни хора, които живеят изолирани в махалите, без път, и с месеци не виждат човек. Започнахме да правим хранителни пакети за 100 души. Оказа се, че им трябва и много други неща - лекар, медикаменти, осветление. Постепенно се запознахме със специфичните нужди на хората. След

това започнахме да събираме пари за кухня за топла храна, която да носим всеки ден на хроничноболни и инвалиди.

Тази кухня има капацитет за 150 души. Голяма привилегия за Априлци е, че Министерството на труда и социалната политика отпусна за зимните месеци безплатна храна за 50 души тежкоболни и инвалиди, защото съществува нашата кухня.

Хората получават за обяд супа, основно, десерт и хляб, но количество

то на практика им стига за целия ден. Познавам хора, които години наред ягат само кисело мляко и хляб, и съм много щастлива, че вече всеки ден имат топла храна.

- Старческият дом функционира вече 10 години. Какво се случи за това време?

- Първоначално персоналетът, който работеше там, приемаше, че грижата за възрастния човек се състои в това да бъде нахранен и измит. Но тези хора толкова пораснаха в морално отношение, че сега, когато се разболеят някой от възрастните обитатели на дома и виждат, че приближава краят му, те не го изпращат другаде, а го гледат в дома докрай. Затова се опитвам да им помагам с памперси, медикаменти, облекло, проходилки за инвалиди за тази тежка работа, която не са длъжни да извършват. Изпитвам голяма благодарност към персонала на дома, защото всичките ми усилия биха се обезсмислили, ако в него работеха бездушни хора.

- Промениха ли се хората от 90-те години, когато започнахте с дарителската дейност?

- Мисля, че макар и бавно се променят и ако един човек веднъж е направил нещо добро, усещането е толкова красиво, че той най-вероятно отново би търсил поводи да го прави. Винаги съм си мечтала в България човекът да изрови хубавото от душата си, да си спомни, че е добър. На нас ни липсва самочувствие. Гледам българи, които живеят в Австрия - те пазят чистота, поддържат красиви градинки, спазват зако-

ните. Излиза, че ако си заобиколен от хубост и чистота, откриваш, че и ти го носиш, и ти го можеш. Този мултипликаторен ефект би бил страшно важен за нас, защото 10 души, които поддържат чисти домовете си, правят вече една чиста улица, 10 чисти улици правят един привлекателен град. Много неща биха били различни, ако започнем от малките промени.

- Откъде идва тая нужда да помогнеш на другия, да забележиш болката му и да се опиташ да я излекуваш, да търсиш красивото у хората?

- Когато бях на 4-5 години, седяхме с баба на една гървена пейчица пред къщи, една мравка лазеше по пейката и аз я натиснах, и я убих. Тогава баба ми каза: „Какво направи?! Как ще плаче майка ѝ на мравката?! Ами Дядо Воже, ако те попита: защо ми уби мравчицата, ти какво ще му кажеш? Барем да те беше оцпала!“ Това беше първото ми прозрение, че нещата са взаимосвързани. Всеки с всекиго и с всичко. И тогава някак с детското си сърце проумях, че в живота е много важно да можеш да отговориш на въпроса „защо“.

Различни преживявания са ме карали да се старая да вървя през света с отворени очи и винаги ме е било страх да не пропусна нещо, което съм могла да направя за някого. И съм се молила Господ да ме предпази да не закъснея с една благодарност, с един жест, с едно приятелство.

- Това не Ви ли изморява?

- Изморява ме. Но ако умишлено спра да го правя, вероятно бих се разболела от един вътрешен дускомфорт. Има различни видове умора. Когато съм успяла да събера пари, за да ги гонеса тук - да направим нещо за хората, умората е една. А когато стоя пред някакво учреждение, чакам часове пред една врата и срещам неразбиране, умората е друга.

- Не се уморявате и да напомняте на хората колко са значими. С това е свързана и идеята Ви за празника „Лицето на Априлци“, на който всяка година награждавате свои съграждани от всякакви професии и възрасти.

- Душите ни трябва да оздравеят. С проекта „Лицето на Априлци“, който финансирам лично, се опитвам да вдъхна малко самоуважение и самочувствие на моите земляци, да им покажа, че всяка професия е достойна и, ако сърцето ти е на правилното място, ти си просто незаменим. Да обърна внимание върху професии, които се смятат за втора класа, да върна спомените към близкото минало, когато различни хора (някои са починали, някои са стари и болни), са правили нещо за Априлци. Да им вдъхна усещане за значимост. От друга страна, когато награждаваме деца, го правим с надеждата, че една такава награда създава невидими нишки между детето и родното му място. Междувременно хората започнаха да се вглеждат в себе си и един в друг. Първоначално трябваше да преглъщам много присмех за идеята си. Сега, вече 5 години по-късно, хората сами ми дават предложения кого да определя за Лице на Априлци. За мен това е много важен проект, защото с него се

Губернаторът на Каринтия Герхард Дьорфлер връчва наградата за принос в човешките права на Красимира Димова

опитвам да работя на друго ниво. Като говорим за права и достойнство на човека, в този проект не даваме хляб и вода, а нещо не по-маловажно - самочувствие и самоуважение.

- Детството Ви е преминало сред природата и, както споменахте, смятате това за голямо богатство. И днес сте заобиколена с цветя. Може би тази връзка с природата е най-живият Ви корен?

- Не мога да си представя живота си без цвете, без клонка. Аз живея с природата, тя е избор не само на сили в буквалния смисъл на думата, но и избор на прозрения. Да разбереш, че, ако откъснеш само една брънка от тази верига, сриваш цели системи.

В началото бях много смаяна, когато в Австрия видях, че през пролетта покрай шосетата поставят дъски, за да не могат жабите да прескачат и да бъдат прегазени. У нас газят хора по пътищата и никои не се притеснява, а в Австрия се притесняват за жабите и обясняват колко е важно това за екосистемата.

Не познавам човек, който да зачита и пази природата и да не зачита хората. И обратното - този, който замърсява природата, е брутален и към хората. Затова ми се иска в семейството и в училището да се събужда тая обич към природата, към гората, към извора, която да се пренесе и върху хората. Като дете берях с баба билки и за мен всяко цвете беше и лекарство. Връзката между човека и растението ми е внушавана от най-ранното ми детство. Ако се взрем в нашия фолклор - в най-съкровениите моменти от човешкия живот участва и природата. Ако българинът е влюбен, той взема китката на момата. Цветето е средство да се артикулират чувствата, да се покаже стойността на един човек в очите на другия.

За един народ, който има празник Еньовден, да се откъсне от природата, би означавало да се откъсне от душата си.

Не зная дали има друг народ, който нарича гората майка закрилица, и дали има друго място на света, където гората плаче, говори, крие юнаци, въздиша или жалее изоставено детенце. Гора - това ми е свята дума.

С госта разговаря Юлия СЪБЧЕВА

Бъдеще за дунавските заливни гори

Остров Милка - пример за съхранени заливни дунавски островни гори

влияние има и подмяната на естествената растителност и изсичането на крайречните гори. Поради това крайречните съобщества се нуждаят от спешни мерки за тяхното опазване и устойчиво стопанисване. Високата консервационна значимост, уникалността и специфика

Лопатарка в гнездо

Заливните гори са територии с изключително висока природозащитна стойност. Те се отличават с голямо разнообразие на факторите на средата на ограничена площ, което е предпоставка за голямо разнообразие на растителни и животински видове. Такива екосистеми играят съществена роля като естествени коридори за придвижването и пасивното разпространение на редица видове растения и животни.

Крайречните и заливните гори са около 2 % от значимите за опазване на биологичното разнообразие гори в България. Тези екосистеми са разположени в леснодостъпни райони и затова антропогенният натиск върху тях е много силен. Днес те се нуждаят от подобряване на защитата, защото само 1 % от тях са поставени под строга защита, а 16 % - под частична.

Крайречните гори са много слабо представени в мрежата от защитени територии, въпреки че са много богати и важни за опазване на биологичното разнообразие. Те са едни от най-уязвимите природни местообитания у нас. Някои от основните заплахи са коригирането на речните корита, регулирането на водните течения и промяната на водния режим на реките, замърсяването на реките и на крайречните местообитания и тяхната свръхексплоатация, главно за добив на пясък, чакъл и други инертни материали. Макар и с по-малко значение, негативно

ката на природните комплекси в крайречните заливни гори ги прави обект на туризъм, научни изследвания, място за почивка и рекреация. Те носят своята висока научна, естетическа и познавателна стойност. Едни от най-важните заливни гори в България са разположени по течението на река Дунав. Днес естествените заливни гори заемат 1226.2 ха, или 19.6 % от общата площ на дунавските острови. Голяма част от съществуващите в миналото редки гори са изсечени и са превърнати в плантации от хибридни тополи, а с изчезването на тези гори е изчезнала и голяма част от биоразнообразието по реката.

Естествените заливни гори се състоят от многобройни дървесни видове, между които преобладават бялата върба и бялата тополя, планинският и полският ясен, летният дъб и брястът, често гъсто обрасли с повет и други катерливи растения, и с подлес от разнообразни храсталаци. В тази „джунгла“ намират убежище и многобройни животински видове.

Някои от растенията, срещащи се по островните гори на Дунава, са включени в Червената книга на България като блатното кокиче (*Leucojum aestivum*), блестящата млечка (*Euphorbia lucida*), триръбестият ръждавец (*Potamogeton trichoides*), качичката (*Nymphoides peltata*) и други. На остров Вардим се срещат изключително редките залив-

ни гори от вардимски дъб (ендемичен вариант *Quercus longipes* Stev.), които образуват големи горски масиви от дървета на възраст над 200 години.

На дунавските острови се срещат около 1100 животински вида. Островните гори са местообитание на 160 вида птици, над 100 от които гнездят там. Тези гори поддържат някои от най-големите колонии на чапли, корморани и лопатарки. Островите са важни местообитания за гнездене, почивка и зимуване на световно застрашени видове птици като къдроглавия пеликан и червеногушата гъска. Те са и последните запазени местообитания на морския орел в България.

Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) работи активно за запазване на последните останали заливни гори покрай Дунав и островите. Изпълняваният в момента проект „Заедно за Дунав“, финансиран по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния - България 2007-2013, обединява усилията на български и румънски природозащитници за реализацията на трансграничен модел за опазване на природата и устойчиво ползване на природните ресурси по течението на европейската река.

Целта на кампанията „Бъдеще за дунавските заливни гори“ е да напомним на широката общественост за богатия растителен и животински свят, присъщ за тези гори, и за връзката им с местните хора. Кампанията е свързана със събиране на информация как заливните гори са били част от поминъка на местните хора. БДЗП кани всички да се включат в кампанията. Споделете вашите истории и наблюдения как и за какво са се използвали заливните гори във вашия край. Очакваме ви на e-mail tea.ivanova@bspb.org или на адрес БДЗП, п.к. 50, София 1111 до 30.09.2011 година. Медия партньор на кампанията е ARENAMEDIA.

Смесена чаплого-корморанова колония по дунавските острови и почиващи къдроглави пеликани

Диана КОСТОВСКА
Снимки Емил ТОДОРОВ

WWF навърши 50 години

Световният фонд за дивата природа (WWF) отпразнува 50 години от създаването си на 29 април, като отново обърна внимание, че опазването на планетата в следващия половин век ще зависи от сериозни решения от страна на политическите лидери и бизнеса, както и от подкрепата на местните общности и потребителите.

Започнала като малка група от ентузиастични, загрижени за природата, WWF се превърна в една от най-големите и уважавани независими природозащитни организации, която работи в повече от 100 държави на пет континента, с помощта на 4000 служители и над 5 млн. доброволци.

С дейността си през изминалия половин век WWF е опазила повече от 1 млрд. ха гори и е спасила от изчезване множество застрашени видове. Световният фонд за дивата природа е в основата на създаването на организации като Съвета за управление на риболова (Marine Stewardship Council - MSC), които помагат на цели отрасли да се ориентират към по-устойчиво развитие. Световната организация е създател и на инициативата против климатичните промени „Часът на Земята“, която тази година обедини над 1 млрд. души по целия свят. За четирите години от своето съществуване „Часът на Земята“ се превърна от регионално събитие в универсално послание за надежда и действие, мотивирано от колективната воля на света да защити природата.

- Ние сме много благодарни на всички хора, правителства, неправителствени организации и бизнес лидери, които ни подкрепят и ни помагат в постигането на целите ни. Нашият успех е и

техен успех - каза генералният директор на WWF Джим Лийп. - Посветили сме усилията си на защитата на природата и е нужно постоянно да се развиваме, за да постигнем дългосрочен успех - добави той.

Заплахи като климатичните промени и увеличаващата се загуба на биоразнообразие налагат все повече усилия от страна на екипа на WWF.

Паралелно с работата си със своите традиционни партньори от правителствения сектор и неправителствените структури WWF все повече развива контактите си с бизнеса с цел подпомагане на развитието на устойчиво поведение в корпоративния сектор.

- WWF няма илюзии за предизвикателствата и задачите, които стоят пред нас, за това колко спешни и важни са те, както и от колко много помощ имаме нужда - смята президентът на WWF Йоланда Какабадзе. - Нека празнуваме днес, но да се върнем бързо към нашата работа да подпомагаме създаването на свят, където хората живеят в хармония с природата - допълва тя.

В България WWF работи вече близо 15 години. Дейността ѝ в страната е продължение на глобалните цели на организацията - опазване и възстановяване на дивата природа и биологичното разнообразие и установяване на правила за устойчиво развитие не само в България, но и в целия регион. Сред приоритетите на WWF - България, са защитените територии и местообитанията от европейско значение в мрежата „Натура 2000“, горите и сладководните екосистеми, устойчивото развитие на селските райони, промените в климата.

Като част от коалицията „За да остане природа в България“, създадена преди пет години, WWF работи за опазване от посегателства върху защитената природа на страната.

Чисти, евтини и възобновяеми енергийни източници - до 2050 година

Глобалният енергиен доклад, изготвен от международната природозащитна организация WWF и разгледан наскоро в Гланд, Швейцария, сочи, че всички световни нужди от енергия могат да бъдат задоволени от чиста енергия, произведена в съответствие с екологичните стандарти. Подготвян в продължение на две години и обхващащ различни проблеми, докладът разкрива как могат да бъдат задоволени всички енергийни нужди, включително и за транспорт, и как да се добива достатъчно безопасна енергия, достъпна за всички.

- Ако продължим да разчитаме на изкопаемите горива, ще сме изправени пред все по-високи разходи за енергия, проблеми с енергийната сигурност и климатични промени - заяви генералният директор на WWF Джим Лийп. - Затова ние предлагаме алтернативен сценарий - много по-обещаващ и напълно постижим. Енергийният доклад показва, че само за четири десетилетия можем да удовлетворим енергийните нужди на света изцяло с чисти, евтини и възобновяеми енергийни източници и така да осигурим много добро качество на живот. Докладът е повече от сценарий - той е покана за действие. Ние можем да постигнем почисто и екологично бъдеще, но трябва да започнем с неговото изграждане още сега.

Двете части на доклада съдържат подробен анализ и сценарий, подготвени от консултантската компания „Екофис“ и WWF. Те показват, че към 2050 г. енергетиката и транспортът могат да бъдат екологично чисти, като до употребата на ядрена енергия и из-

копаеми горива ще се прибегва в съвсем изолирани случаи. Според доклада тази политика би довела до повишаване на енергийната сигурност, намаляване на замърсяването и ограничаване на климатичните промени.

Компания „Екофис“ е основана през 1984 г. с идеята да се постигне устойчиво енергоснабдяване и днес е лидер в енергийната ефективност, устойчивите енергийни решения и климатични политики.

Енергийната ефективност в строителството, транспорта и индустрията ще бъде ключов елемент, паралелно с увеличаването на енергийните нужди, изпълнени чрез електрическа енергия от възобновяеми източници, доставена по интелигентни мрежи.

Според проучването на „Екофис“ през 2050 г. общото търсене на енергия ще бъде по-ниско с 15 % спрямо 2005 г. въпреки увеличаването на населението, производството и транспорта. Светът вече няма да разчита на въглища или ядрено гориво, а международните политики и сътрудничество ще ограничат екологичния риск от производството на биогорива и хидроенергетиката.

- В доклада ние умишлено не сме правили екстравагантни предположения за ползите от технологиите на бъдещето - каза директорът на „Екофис“ Кийс ван дер Лейн. - Това по същество означава, че той дава умерена прогноза за едно бъдеще, базирано на възобновяемите източници на енергия, от които ние бихме могли да се възползваме до 2050 г. В „Екофис“ знаем, че човечеството разполага с решения да се справи със задоволяване на енер-

гийно предизвикателство на глобално ниво. Сега има много системи, които използват по-ефективно енергията и позволяват внимателно управление на текущите енергийни източници. Освен това ние сме наясно, че трябва да използваме огромните възможности на устойчиво добиваната енергия, с които разполагаме. Осигуряването на надеждна, достъпна и чиста енергия ще изисква глобални усилия, подобни на онези, с които светът отвърна на финансовата криза. Но ползите ще бъдат много по-големи в дългосрочен план. Икономистите от по-ниски разходи за енергия ще балансират разходите за инвестиции във възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност до 2040 г., което означава спестяване на повече от 4 трилиона евро до

2050 година.

Тази политика ще премахне енергийната несигурност, мръсните петролни разливи и проблемите с доставките, които ще са присъщи за снабдяването с все по-оскъдни изкопаеми горива, идващи от политически и екологично чувствителни райони. В Енергийния доклад се посочва и още един важен резултат - намаляването на емисиите на въглероден диоксид, идващи от енергийния сектор в световен мащаб, с над 80 % до 2050 година. Това дава висока степен на увереност, че повишаването на средната глобална температура ще бъде ограничено до по-малко от два градуса по Целзий.

Константин ИВАНОВ, WWF

230 млн. ха гори застрашени от изчезване

Живи гори

На 27 април излезе първата глава на доклада на WWF „Живи гори“, който предстои да се публикува на части в следващата една година.

Документът изследва причините за намаляването на горите и идентифицира възможностите за насочване на бизнеса към нови практики на устойчиво поведение, които могат да бъдат от полза не само за развитието на дадена компания, но и за цялото общество.

Повече от 230 млн. хектара гори ще изчезнат до 2050 г., ако не бъдат предприети незабавни мерки, се казва още в доклада на WWF. В него се съдържа предложение към политическите и бизнес лидерите да се обединят около една глобална цел - да спре изсичането и унищожаването на горите до 2020 г., като по този начин бъде избегната опасността от климатичните промени и загубата на биоразнообразие. На практика това означава загубата на естествени и полуестествени гори да бъде сведена до нула спрямо сегашните 13 млн. хектара годишно. Поддържането на близки до нулата загуби на гори в дългосрочен план обаче ще изисква отговор на нарастващия натиск от увеличеното търсене на хранителни продукти, материали и гориво за растящото население на Земята, което се очаква да достигне 9 млрд. души до 2050 г. се казва в заключението на доклада.

- Липсата на решение по глобални политически и икономически въпроси е една от причините за унищожаването на горите по света - заявя директорът на програма „Гори“ на WWF Род Тайлър. Той коментира, че по-доброто управление и икономическо стимулиране ще дадат възможност за по-качествено стопанисване на горите, както и за по-ефективно използване на онези, които са във

влошено състояние, като по този начин ще бъдат осигурени достатъчно земеделски земи, горски култури и добре управлявани гори, за да бъде задоволено световното търсене на дървен материал и храни.

Бизнесът за околна среда

Публикуването на първата глава на доклада на WWF съвпадна по време със срещата на високо равнище „Бизнесът за околна среда“, която се проведе в индонезийската столица Джакарта и обединява политически и бизнес лидери от целия свят. Срещата има за цел генериране на съвместни решения за справяне с най-неотложните екологични и климатични проблеми на съвременния свят. Сред подкрепящите нейната кауза, както и Глобалната мрежа за горско стопанство и търговия (GFTN) на WWF, са фирми като Carrefour, IKEA, Mondi, Hewlett-Packard, Kimberly-Clark, Homebase, OBI, Procter & Gamble, TetraPak, Stora Enzo, Walmart и още над 280 международни компании.

Паралелно с проблемите с опазването на горите бизнесът все повече работи за устойчивото им управление. Правителствата заетят критериите си за използването на земята и развиват системи от икономически и фискални стимули. Пример в това отношение е остров Борнео в Индонезия. Опазването на 220 000 кв. км от територията на известния със своята уникална дива природа остров, наречен Сърцето на Борнео, е пример как устойчивите бизнес подходи могат да се прилагат на практика.

За да демонстрира приложението на тези подходи, WWF съвместно с международния Институт за приложни системни анализи (IIASA) разви т.нар. модел „Живи гори“, който стана и основа на доклада.

Alumni Network - място за среща между бивши и настоящи студенти

„Алумни“ е проект на Университетския център за насърчаване на предприемачеството към Лесотехническия университет. Центърът има за цел да подпомага създаването на условия за модернизиранието и развитието на ЛТУ като университет от трето поколение. Стимулира се предприемачеството сред студентите, докторантите и преподавателите като част и естествено продължение на учебния процес.

„Алумни“ е създаден да поддържа връзката на завършилите студенти с Лесотехническия университет, да информира членовете си за живота във висшето учебно заведение. С помощта на тази система Лесотехническият университет ще може по-лесно и ефективно да организира срещи между настоящите и завършилите студенти, много от които се реализират в престижни държавни институции и частни фирми.

Членове на „Алумни“ могат да станат настоящи и бивши студенти, както и всички, които са били академично обвързани с ЛТУ.

За да станете член на „Алумни“, трябва да се регистрирате на сайта на проекта <http://elaiti.bg/alumni/>. Като регистриран потребител ще имате възможност да въведете лична информация, информация за образованието си и за работните си позиции.

Международен ден на Земята Милиард действия в зелено

На 22 април - Международният ден на Земята, хората на планетата отново се обединиха, за да демонстрират загриженост към околната среда. Тазгодишното мото на кампанията „Милиард действия в зелено“ фокусира вниманието върху личния принос на всеки човек и възможността да влияе върху устойчивото бъдеще на планетата. Целта е да се регистрират един милиард действия за опазване на природата преди провеждането на Световната среща за Земята в Рио де Жанейро през 2012 година. Досега са регистрирани над 45 милиона действия, което превръща инициативата в най-голямата екологична кампания в света. Всеки човек може да се включи към регистрирането на тези един милиард действия, като прибира боклука, когато е сред природата, не пали стърнищата, пази горите от пожари, почиства тревните площи, пести вода и ток, използва алтернативен транспорт, отивайки на работа, използва рециклирана хартия, събира отпадъците в дома си или на работното място разделно, засади дърво и още куп възможности за малка зелена постъпка. Каквото и да е действието, Денят на Земята ни напомня, че и най-малките цели се постигат чрез малките

действия на всеки човек поотделно. България се присъединява към „Милиард действия в зелено“ с националната кампания на Министерството на околната среда и водите „Обичам природата - и аз участвам“. В рамките на кампанията се провежда конкурс за финансиране от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) на дейности, свързани с опазването на околната среда, за общини, кметства, неправителствени организации, училища и детски градини. Идеята на конкурса е да обхване максимален брой хора в изграждане или възстановяване на детски площадки, зони за отдих, междублокови пространства, залесяване, озеленяване и засаждане на цветя, обзавеждане с пейки, беседки, кошчета за отпадъци, спортни съоръжения. Стремещт е при възможност тези дейности да се осъществят с доброволен труд от граждани, живеещи около избраната площадка, ученици и деца от детските градини и техните родители. Одобрени са 185 проекта на обща стойност 1 250 000 лева, от които 73 проекта са на общини и кметства, 50 - на училища, 42 - на детски градини, и 20 - на неправителствени организации. Те са избрани между постъпили рекорден брой от над 2400 проекта. По случай Международният ден на Земята български природозащитни организации,

сред които Екологично сдружение „За Земята“, коалиция „България без ГМО“, Българска фондация „Биоразнообразие“ организираха пресконференция, на която повдигнаха въпроса за генномодифицираните организми, задълбочаващия се проблем с отпадъците, заплахите и инвестиционните намечения в защитените територии и зоните от „Натура 2000“. Представен беше черен и бял сценарий за развитието на България до 2020 година.

Песимистичният сценарий предвижда задълбочаване на кризата в икономически, социален и екологичен аспект, растящи цени на горивата, храните, енергията и водата, масова хранителна и енергийна бедност, фалит на дребните производители, широко навлизане на генномодифицираните организми в земеделието и на трапезата, енергийна ефективност, неправилно насочване на еврофондовете.

Оптимистичният сценарий включва ефективно използване на европейските средства за подобряване на енергийната ефективност на жилищните сгради, спиране на губещи проекти като АЕЦ - Белене, в полза на развитието на чиста възобновяема енергия (соларни панели за топла вода, геотермална енергия, биомаса, биогаз), свързана с откриването на хиляди нови работни места и постигане на енергийна независимост. ♣

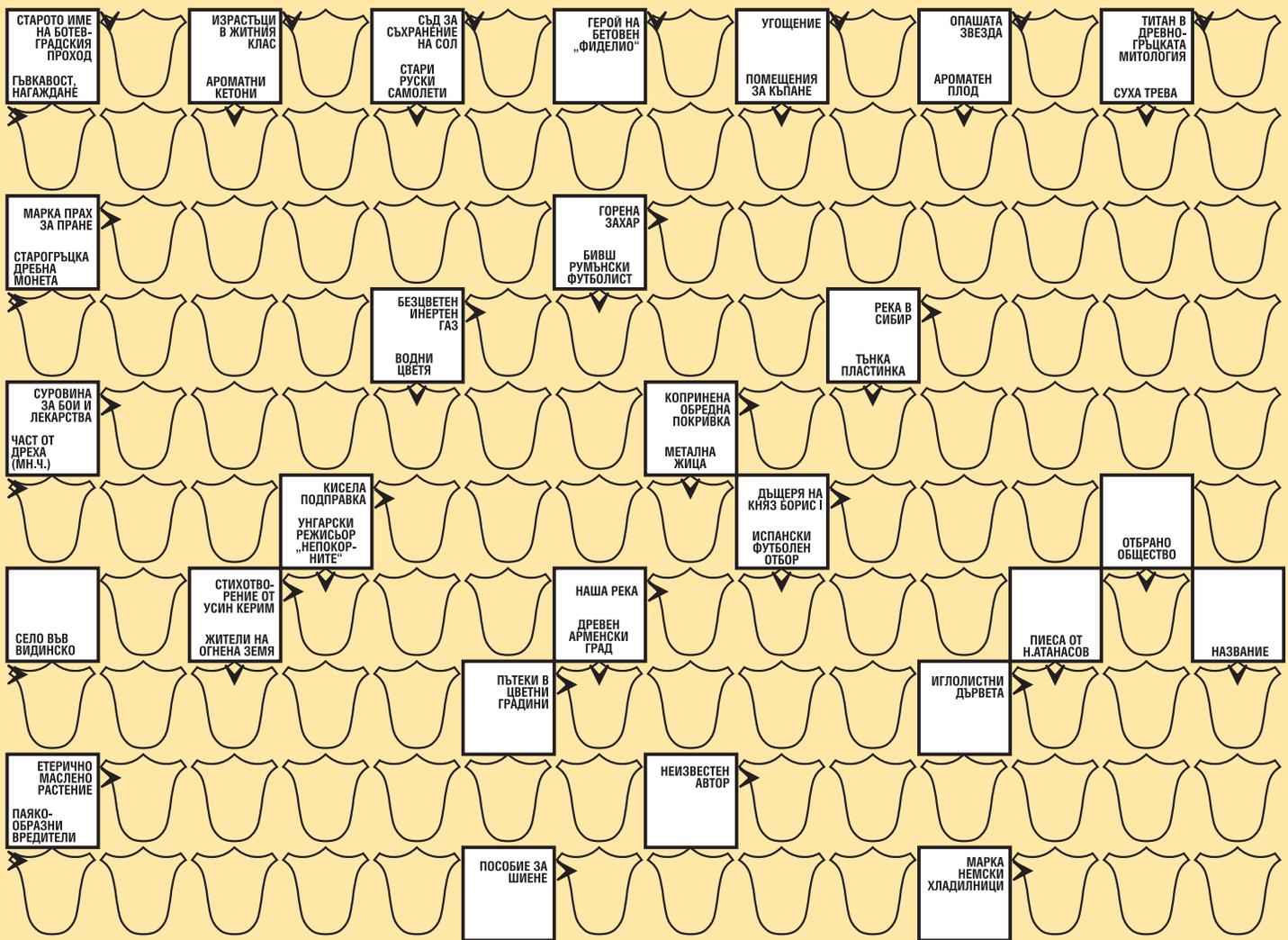
Wood-Mizer
from forest to final form

Великата китайска стена
Едно от чудесата на света

Екотехпродукт ООД
София 1186
ул. Стар Лозенски път 38
тел./факс: 02/979 17 10
тел.: 02/462 70 35, 02/963 25 59, 0899 133 107
office@ecotechproduct.com
www.wood-mizer.bg

За производителите
на дървени фасонирани материали
ИСТИНСКОТО ЧУДО Е
Wood-Mizer!

РЕЧНИК: АВАР, ЕНЕ, ИРОНИ.

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 4/2011:

ВОДОРРАВНО: „Много шум за нищо“. Атерина. Ирник. Клеро (Алексис). Енина. Па. ИЛ. Росер. Вик. Азот. Тар. Рат. „Алото“. АМО. Еталони. Иванов (Георги). Ориз. Саварина. Иренина (Магдалена). Ана Мар.

ОТВЕСНО: Анализатор. „Отело“. Ари. Егер. Талин. „Орор“. Лози. Уши. Онон. Унес. Тиса. „Имането“. Ира. Ива. Каин. Раван. Нрав. Мара. Син. Ироним. Щипка. Она. Тока. Товар.

Саторасляци

- Кире, защо новият директор те уволни от Горското - питал старият горски бай Нено Балканджията своя млаг комшия.
- По болест.
- Каква болест?
- Не знам каква, но ми каза, че на всички в службата им се повдигало от мен.

Като пътува с най-големия си внук в колата, бай Нено само това чува от устата му: „П...см“.

- Стига бе, Ненчо - сърди се старият горски, - малко по-културно го гаврай, като шофираш. Нали си изучавал устройството на автомобила, знаеш как се казва голем ляв педал.

- Амбреаж!
- Е, сега вече може да викаш,

колкото си искаш!

Старият горски се обажда на свой познат в София:

- Как сте, как върви реформата в агенцията?
- Нещо трудно върви.
- Запазиха ле поне заплатите?
- Заплатите запазиха. Ама мене ме уволниха.

Бай Нено на преглед при личния си лекар се загледал в хубавичката медицинска сестра и си... поускал. Но тя му отказала, разбира се.

Засегнат, бай Нено сегнал да пише писмо до здравния министър: „Г-н министър, въпреки че съм здравноосигурен, гостът ми го здравеопазване то е ограничен.“

Husqvarna®

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД

София 1797, ж.к. „Младост“ - 2
бул. „Андрей Ляпчев“ 72
тел: 02 /8099411,
факс: 02 /8099413,
www.husqvarna.bg
e-mail: info@husqvarna.bg